

"AVE MARIA"

je glasnik katoliškega življenja slovenskim izseljencem v Ameriki in porok zvestobe Kat. Cerkvi.

Naročniki so deležni vseh duhovnih dobrot in milosti frančiškanskega Komisarijata.—
Naročnina \$3.00, z u n a j
Združenih držav \$3.50.

Februarij 1928

Izdajajo slov. frančiškani v Ameriki.

20. Letnik.

Ob srebrnem studencu.

France Jaklič:

VII.

KO se je krdelo približalo samotnemu selišču ob Nikavi, se je tam vse razburilo. Spoznali so domače ljudi in svoje konje, toda kaj naj pomenijo oboroženi možje, kaj rabijo kopja in meče?

Mati se je v neznani slutnji s prisrčnim vzdihom zatekla po pomoč in razsvetljenje.

"Jezus! Jezus! Kaj je to?"

Ozrla se je po otrocih, ako so okolo nje in je strmela nasproti prihajajočim. Napenjala je razum, da bi spoznala nenavadni položaj.

"Jezus! Jezus!"

Njeno bistro oko je spoznalo, da nekaj ni prav.

Zakaj so tako mirni in tihi? Zakaj ne pozdravljajo že oddaleč, kakor so sicer, kadar so se vračali? Ali je ne vidijo? Ne poznajo sinovi matere? Ne vidi gospodar otrok in žene, ki ga pričakujejo željno in težko? Kaj neki je?"

Pamet ji je dejala, da se je zgodilo nekaj nenavadnega in neprijetnega, morda celo hudega.

"O, Križani!"

Tedaj je že razločila zmučene obraze svojih dragih, videla je okrvavljene roke in spoznala njihovo utrujenost.

Z boleznim vzklikom je planila nasproti.

"Mohor! Mohor! Kaj je? Otroka, kakšna sta? Kdo vas je ranil?"

"Ne vprašajte, ko sami vidite!" je odgovoril eden sinov, a mož ji je rekel:

"Vse boš izvedela. Zdaj je že bolje. Spravite tovore! Te ljudi pa nasiti s čimer moreš."

"Kaj ostanejo grdini pri nas?"

"Tako je! Potrpi!"

Nato se je obrnil k poveljniku stražnikov:

"Lej, to so moji in to je naš dom. Drugo boš pa tudi izvedel. Zdaj pa še ti povej, kdo si, kadar nisi žolnir, da bom vedel in bom lahko povedal."

Ta mu je povedal:

"Kancijan Anderlajn sem! Zdaj še vojak brižinskega škofa, sicer sem pa prišel iz dežele, ki leži onkraj gorenjskih planin.

"Kako ti je ime? Nisem razumel."

"Kancijan Anderlajn," je planilo iznova.

Tedaj je Alojna ujel in ponovil:

"Kacander! Zdaj že vem!"

"Da! Kacander!" je potrdil žolnir ravnodušno in se zasmejal.

In zasmejali so se tudi njegovi tovariši in vzklikali šegavo:

"Kacander!"

Tovori so bili kmalu na tleh in konji v travi. — Alojna je povabil stražnike, naj odlože.

Gospodinja ni več nevoljno pogledovala tujce, ko ji je mož povedal, da so prijatelji, da so njega in sinova pripeljali domov namesto v Tolmin, kakor jim je bilo naročeno. Seveda ji še ni povedal, s čim jih je tako nagnil, zakaj so prelomili ukaz svojega kastelana.

Jedli so kakor sestradani volcje, zakaj dolga je bila pot in grda in grižljaj, ki so ga imeli seboj, pičel in boren. Zato so si sedaj privoščili kolikor je dopuščalo grlo in je držal želodec. Vse jim je šlo v slast. Mleko in jajca, kruh in strd; še tisto, kar je bil oče kupil ženi in otrokom za priboljšek, so strašni

pojeduhi požrli, tako da je bila gospodinja v skrbeh, s čim jim bo potem postregla, ko bo to izginilo.

“Daj jim! Nič ne stiskaj!” ji je velel gospodar, ko mu je potožila.

Upal je, da bo nadležneže odpravil z jedjo in pijačo in da ne bo treba Kacandru pokazati mesta, kjer se je bilo ulovilo srebro.

Loškimi žolnirjem se je ob Nikavi vsekako bolje godilo, kakor bi se jim bilo, ako bi bili šli čez grape in planine naprej v Tolmin.

Teknila jim je jed in počitek.

In na senu se je počivalo, kakor bi bili v kraljevi postelji.

Tedaj je pa mati v hiši poizvedovala, kje so se mudili tako dolgo, zakaj imajo ranjene roke in krvave žulje na nogah, kako so prodajali posodo in če so imeli kupce za “blato”.

“Srebro je!” ji je razodel oče. “Draga reč in imenitna.”

“Hudičevo blato!” je ponovil sin, ki je že enkrat ugovarjal očetu. “Zaradi tega smo vsi krvavi; zaradi tega so nas vlečili po ječah; zaradi tistega srebra imamo na glavi šest oboroženih biričev.”

Trpljenje je vznevoljilo sina, da si je dal duška v besedah.

Polagoma je mati izvedela, kako je po Loki zasumelo, ko se je razvedelo, da imajo njeni srebro. Sam loški zlatar ga jim je odkupil s svetlimi rajši in cekini. Nato je izvedela, kako so se hrabro obnašali “pri Katrini”, da niso hoteli povedati, od kod so prišli in kje so srebro dobili in so rajši vse pometali skozi vrata, kakor bi bili samo namignili, v kateri grapi je njihovo selišče. Pa tudi mestnemu sodniku se niso udali in ko jih je poslal na grad, tudi oni tam gori ni mogel nič narediti. Kdo je pa mogel pričati, da so koga ubili in oropali, ko vendar niso nikogar. Ha! Pač so mu povedali, da so srebro dobili v studencu, zdaj naj pa sam išče tisti studenec. Kaj jim je mogel? Nič! V jezi jih je poslal v Tolmin in šest oboroženih jim je dal za spremstvo. V Tolminu naj bi nam preiskali jetra in obisti. Pa kaj je dosegel? Kje je Tolmin! Zdaj so pa doma, ob Nikavi pri srebrnem studencu.

“Hahaha!”

Mati pa ni bila zadovoljna s pojasnili. Bolelo jo je trpljenje otrok, bolečine močeve je občutila, kakor bi bila sama v železju, pa mu je očitala:

“Zakaj se nisi takoj udal? Vsega trpljenja ni bilo treba!”

“Govoriš, kakor razumeš! Kakor otroci, ki še ne znajo preudariti.

Tako jo je zavrnil mož in je nadaljeval:

“Zaradi srebra smo molčali. O, ne bi se bil postal, ko bi bil sam. Vse bi bil prenesel. Tudi ječe na tolminskem gradu bi me ne bile omehčale. Tako

sem pa moral blekniti zaradi otrok, ki sta se mi smilila in silila domov.”

“Prav je tako!”

“Narobe, ti pravim! Napak! Za vedno napak!” se je razhudil gospodar. “Glej! Kacandru, tistemu skušnjavcu, moram pokazati, kje smo dobili srebro.”

“Kaj za to?”

“Ti si neumna, ko tako govoriš! V studencu je naš zaklad. Srebro je tam!”

“Prava reč!”

Omalovaževanje ga je zdrazilo, a ker ni hotel ropota, je oče poučeval izlepa, kaj je srebro in koliko jim lahko koristi in kako je napačna, da bo vedel za srebro tudi Kacander.

“Prokleti Kacander!”

“Lahko pa naredimo, da ne bo videl studenca”, je povzel čez nekaj časa, ko so še molčali. “Ako imata še kaj moči v rokah in še kaj srca, fanta, pa jih zadrevimo!”

Mati pa ni bila zadovoljna, bala se je poboja in je zavrnila njega:

“Ne boste se pretepal! Dovolj je že bilo hudega. Dal si mu besedo!”

“Kaj to? Besedo mi je izsilil. Lahko izbegnem. Tudi on ni bil zvest v službi! Kaj je ravnal prav, ko nas je izpustil, namesto da bi nas gnal v Tolmin? Kako se bo opravičil? Udarimo! Ne bo greha!”

Mati je pogledala sinove, ki so jo razumeli in odklonili očeta.

Alojna je bil ves nevoljen, ko je spoznal, da v sinovih ni več tistega duha, ki je navdajal njihove prednike, ko so bili še v loških hribih. Žalosten je bil zaradi tega in je pomiloval mevže. Ko je pa žena opomnila, da bo studenec sama pokazala, ako ga on neče, je pa zarobantil, da je ženi in vsem zmanjkalo besede.

“Jaz že vem, kaj delam. Tu sem jaz gospodar!”

VIII.

Navzlic izmučenosti Alojna ni mogel zaspati. Razburjala ga je misel, da bo moral pokazati najdišče srebra. Napenjal je možgane, da bi našel pot, ki bi ga izpeljala iz zagate. Izprevidel je, da s silo ne doseže ničesar. Sinova sta se vrgla po materi. Krepka sta pač, da bi ruvala drevesa, toda prekrotka sta. In tudi za bogastvo ni njima. Ne vesta še, koliko je vredno. Otroka!

Sam se pa tudi ne more s šestimi. Ne more podreti vseh na mah. In potem bi se mu najbrž slabo godilo. Kajpada bi brez vseh pomislekov kresnil enega in drugega, zlasti se mu Kacandra ni zdelo škoda. Tudi greha bi ne bilo. Kaj pa je Kacander drugega kakor ropar? Zaklad mu hoče iztrgati. Srebro bi rad. Ubij roparja, ako se mu drugače ne moreš ubraniti! Bog ne more zameriti. Kdor je

huji, ta huji, ko gre za res obrambo svojih pravic. In klici na pomaganje bi zamrli v samoti, da bi jeka ne slišali ne v Loki, ne v Tolminu. Ha! Ko bi bil Kancander sam! Toda šest jih je! Mohor! Premalo te je za vse!

bi se bil sicer porabil za hojo iz Loke v Tolmin in nazaj. Nespametni bi bili, ako bi se bili vrnili prej, kakor je bil čas, zlasti še, ker se jim pri Alojni ni godilo slabo. Ako niso jedli, so pa polegali v senci. Tudi ženskam bi se bili radi približali, toda je mati

—
Raja:
Slika izza
—

—
slovansko - turških
bojev.
—

Žalosten je bil ob tem spoznanju. Vendar ni nehal premišljevat. Še v spanju se je prepiral s Kancandrom.

Anderlajnu in njegovim se ni mudilo iz grape. Nekje so se itak morali zamuditi, da poteče čas, ki

pazila in sinovi so prežali na neprijetne goste in bili vedno pripravljene popasti. Skoraj bi bilo brezuspešno tvegati potreben prepirček, zlasti še, ker se Anderlajnu ni prav nič ljubilo. Posedal je ves zamišljen in je iskal prilike, da se je sam pogovarjal

z gospodarjevo in še takrat sta govorila bolj polahko, kakor ne bi hotela, da bi jih slišali drugi.

Tako je mineval čas in Kancijan Anderlajn se je moral s svojimi odpravljati v Loko. Jezilo ga je, ker se je Alojna le izmikala, dasi ga je silila, da naj pokaže studenec, kakor sta se bila pogodila. Spoznal je, da bi Alojna rad snedel besedo. Toda Anderlajn ni bil tako nespameten, da bi popustil, tembolj, ker je sam izpolnil svoj del pogodbe. Stopil je tedaj za gospodarjem v hišo in zahteval:

“Zdaj pojdemo! Pokaži, kar si obljubil! Kje je tisti studenec?”

Alojna je še pomišljala.

“I nu, kakor se je pogodba naredila, tako se lahko razdere. Nikar tako ne vihraj! Pomeniva se tako, da ne boš na škodi. Nečem škoditi, ker si moj prijatelj, kakor si pokazal. Kaj ti pa koristi, ako vidiš tisto vodico ali ne? In tisto srebro? Bogve, če ga je še kaj notri ali ne. Pripravljen sem ti dati nekaj rajnšev in še nekaj beneških po vrhu, pa pojdi domov!”

Anderlajn, ki je že imel trdne načrte, se pa ni dal omajati.

“O denarju se nisva menila. Tako ni bilo v pogodbi. Jaz sem te izpustil, kakor sem obljubil, ti mi pokaži, kar si obljubil, ako ne, bom tudi jaz pljunil na pogodbo!”

In ker beseda še ni dovolj učinkovala, je potegnil iz nedrija pisanje, ki bi ga moral nesti v Tolmin. Pomolil mu ga je in tolkel z drugo roko po njem:

“Veš, kaj je tu notri? V Tolmin! — se glasi ukaz. Ti veš, kaj je v Tolminu. Iz Loke si glavo odnesel, iz Tolmina pa ne veš če jo boš. Pripravite se! Mi smo pripravljeni!”

Tedaj je pa stari pogledal sinove in dejal:

“Tako gladko pa ne bo šlo!”

Toda sinova ga nista hotela razumeti. Zastonj jih je pogledoval. Tedaj se je jezen zravnaval sam. Toda žena je spoznala njegovo nakano in je stopila vmes:

“Stojta! Ako neče on, pokazala bom studenec jaz. Pogodba se mora izpolniti. Otroka sta že dovolj trpela!”

“Meni je vseeno, kdo mi pokaže”, je zagodrnjal žolhir in spravljal pisanje.

Alojna je srdito pogledala ženo, ki je s svojim nastopom preprečila nasilstvo, ki ga je namerjal. Spoznal je, da je pri koncu, da mora na dan s skrivnostjo. S hripavim glasom je dejal:

“Dobro! Ne bo hodila ženska s teboj. Sam ti pokažem. Samo tisto pisanje mi daj!”

Tedaj še ni vedel, kako bi se okoristil ž njim, vendar je čutil, da je bolje, ako je pisanje v njegovih rokah, kakor v žolhirjevih.

Toda Anderlajn se ni dal več ukaniti. Stlačil je pisanje nazaj in rekel:

“Ko mi pokažeš studenec, je pa dobiš. Pojdi!”

Alojna je bil poln nevolje, ko je vodil žolnirje k studencu. Godilo se mu je, kakor človeku, katerega mu je padla dragocena čaša na tla in se zdrobila v nešteto koščkov. V srcu se je srdil na ženo in sinova, ki ga niso hoteli podpirati. Vznemirjala ga je trdovratnost žolnirjeva, ki je neomajno vztrajal pri svoji zahtevi ter se na noben način ni dal pregovariti. Celo denar je bil odklonil. Kaj neki name-rava?

“Tukaj-le!” je pokazal Alojna studenec sitnežu. “Škaf je bil postavljen in nastreglo se je bilo srebro.”

Anderlajn je pazno motril vodo in potem se je oziral okrog, kakor bi hotel vse premotriti.

“Ničesar ne vidim!”

“Tudi jaz nisem opazil nikoli ničesar, dokler se ni nastreglo!”

“Pa še midva nastaviva! Prepričati se hočem, da me nisi ukanil. Zvit človek si!”

Tako je rekel Anderlajn in stopil po posodo.

Voda je tekla in tekla in bogve koliko posode bi bila že napolnila, toda o srebru ni bilo ne sluha, ne duha.

“Tukaj ni nič! Ti me hočeš ogoljufati.”

Alojna se je zaklinjal, da je srebro, ki ga je bil prinesel v Loko, tukaj zajel. Začel se je vznemirjati.

Tedaj se je obema zdelo, da se je v curku nekaj posvetilo. In ko sta še opazovala, se jima je zdelo, da se svetlikanje ponavlja.

“Ali sem lagal?” je vzkliknil Alojna, ki je opazil na dnu sled živega srebra: “Poglej!”

Oba sta še bolj uprla oči in zdelo se jima je, da ga je čimdalje več, da neopaženo narašča. Pritekalo je v tako majhnih drobtinah, da ga niti opazila nista, da sta ga videla šele potem, ko se ga je več nabralo na dnu.

“Že vidim! Res je! Srebro je!” je povzel Anderlajn potem, ko ni bilo nobenega dvoma več.

“Tako, tukaj si dobil!”

“Kakor sem ti rekel. Zdaj sem izpolnil, kar sem obljubil. Daj mi pisanje!”

In ko je imel pisanje, je še rekel:

“Veš, kaj sem ti še rekel. Samo tebi ga pokažem. Zato molči! Noben drug ne bo vedel za ta studenec.”

Anderlajn mu je prožil roko, rekoč:

“Molčim ko grob. Samo ti in jaz! Drug nihče!”

Ko sta si segla v roke, je preko Anderlajnovega obraza smuknil zadovoljen nasmeh.

Še tisto uro so se vzdignili škofovi žolnirji in so zapustili Alojno grapo.

(Dalje sledi.)

Indijske slike.

Martin Berlec, Assam, Indija:

EDAVNO je bilo v enem naših kat. indijskih tednikov poročilo o vlč. P. Frančišku Ser., O. Cap., ki je šele lani došel iz Francije, da ga je v vasi Thanila Ajmer) napadel in precej nevarno poškodoval umirajoč panter, ustreljen od njega, da bi rešil uboge vaške prebivavce vedne nevarnosti. Njegov boj s srdito zverino je bila pretresljiva izkušnja in je bil nevarno ranjen, vendar bo v kratkem okreval, kakor se upa, le odstranitev enega prsta mu bo v še bolj sveži spomin. Zdaj je nastavljen na High School v Ajmer, ki jo vodijo oo. kapucini, kot vso ono pokrajino.

Med Ajmerjem (v Centralni Indiji) in Assamom je sicer velika razdalja, dogodkov in pripetljajev, ne samo lovskih bajk, ampak resničnih, ki se sučejo okrog raznih "ljudožrcev" s štirimi nogami, se pa tudi tu ne manjka. Kaj manjka, nikakor, še prav posebno je Assam (Vzhodna Indija) blagoslovljen z raznimi lepopisanimi daljnimi sorodnicami naše domače muce in drugimi.

Vsaka knjiga o Assamu pripoveduje na dolgo in široko o tigrjih, slonih in drugih živalih in aligatorjih v Brahmaputri. Kar bom jaz tu povedal, pripovedal, pripovedujem vse, kakor sem slišal, ne da bi kaj pretiraval. A tudi gospodje misijonarji, ki po trudapolnih dneh potovanja pravijo doživljaje s poti, mislim, da nimajo vzroka, ker imajo resničnega dovolj povedati nam, ki delamo doma v delavnicah.

Kaj bi rekli vi na primer, ko bi vam kdo pravil o taki bogati lovski sreči, kakor jo je imel neki gentleman, tea planter; kakor se je pohvalil proti Fr. C. . . ., je ustrelil poleg ostale "big game", tudi 54 tigrov. Na misijonarjev vzklík začudenja je odvrnil: "Eh, kaj! To še ni nikak rekord. Hej, v teh krajih je tigrov kot kuncev." (Misijonar pravi, da so mu ljubši zadnji.)

Nekje drugje je med pogovorom s kristjani vprašal, če ni zveri v teh gozdnatih gorah. "O da," so mu odgovorili, "vseh vrst, velike in male, nekatere, da bi jih vi jedli in nekatere, ki pojedjo vas." — Pravi, da je v onem delu dosti tigrov, vendar se ne sliši, da bi bilo mnogo "man-eaters" (takih, ki so nekoč poskusili človeško meso in odtedaj preže samo na ljudi), a to menda radi tega, ker je v Assamu tudi izredno veliko domačih živali in ker je preža na govedo lažja, puste bolj v miru ljudi. Tembolj se pa iz drugih krajev v Indiji čuje o mnogih takih zloglasnih "ljudožrcih".

V Chota Nagpur, kjer je ta misijonar že tudi deloval, ljudstvo misli, da najprej tiger iz prevelike lakote ali po naključju ubije in je človeka, toda po-

zneje se duša vsakogar, ki je izginil v tigrovem želodcu, zopet prikaže kot tiger in sicer precej slabih oči, čreda se jim dozdeva ljudje in ti kot čreda in zato love ljudi.

Pripomniti moram, da je to mnenje ljudi, pristašev one vere (Hindu), ki uči preseljevanje duš in se po njihovem mnenju preseli lahko v vsakršno žival, ko se v govedo, je to že velika čast. Radi tega predvsem bramini ne ubijejo nobene živali in imajo posebno nekatere, kot n. pr. opice, govedo, pri njih božjo čast. A o tem morda pozneje. Tudi, naj še pristavim, se beračeva duša lahko preseli v kakega bogatina, da na novo rojen pride v takem okolišu na svet in bogat bramin lahko postane z novim rojstvom pripadnik veliko nižje kaste, fakir in slično.

Vrnem se k prejšnji stvari. Nekatero dogodbo so zares nenavadne. Je že nekaj časa, ko se je peljal neki naselnik ponoči z ženo in detetom po cesti, da bi došel na železniško postajo v Kampur (ob Brahmaputri), ko je tiger nenadoma skočil na konja in ga vrgel na tla. Naši popotniki so v velikem strahu sicer ušli, a lahko si predstavljamo, s kakšnimi občutki, po temi in samotni cesti, v vednem trepetu, da jih ne pozdravi kakšno novo neljubo srečanje. Tiger je vlekel konja z vprego z vso silo (ni treba pristavljati, da ni potreboval vprege), pa ni vedel, kako odpeti tega.

Drugi dan so nekateri domačini zastrupili meso pol snedenega konja in tiger, ki je prišel naslednjo noč, kakor je njihova navada, je izkupil svojo zadnjo. Drugi dan so ga našli nedaleč od svoje žrtve.

Nekoč drugič mu je bilo nenavadno dolgo čakati na vlak. Ko je vprašal za vzrok zamude, je dobil odgovor, da je skočil voz s tira, ker je stekel čez velikega črnega medveda. V temi pred svitom je blodil po mostu, ko je prisopihal vlak. Saj bi se z vsemi lahko metal, a nikdo ga ni ugledal, vlak ga je zagrabil, lokomotiva je stekla čezenj s truščem, ki je presenetil strojevodjo in druge. Menda pa menda ni imel časa za presenečenje. Naslednji voz je tudi šel čezenj, potiskaje tretji železniški voz. K sreči se ni prevrnil, ker ozek most ni pripraven za kaj takega.

Na postajah, naprej od tega prostora, je videl novo ujete slone, nekatere zvezane z vrvmi, druge že nekoliko ukročene. Pokriti, dobri vagoni so jim v prebivališče. Dva v vsakem se gledata nasproti, puščajoč prostor tri ali štiri stopinje med njima. V tem prostoru sedi nadziratelj, prepuščen na milost in nemilost obeh živali s trobcom. Mora imeti presneto trde živce. Stane precej truda ("it is a job"), spraviti slona v vagon, posebno pa še neukročena.

Misijonar je videl ta prizor, ki traja navadno vselej precej dolgo in slon protestira s posebnim glasom, tako med konjskim in prašičjem. Kadar pomaga že dobro udomačen slon, je veliko lažje in gladko. On je dečko za reči: to pot (this way, gentlemen)!

Vlada ne dopusti splošnega lova na slone. Navadno jih love od začetka oktobra do konca marca. Pravico loviti v gotovih loviščih pa je treba dobiti na licitaciji (auction) in je treba plačati 100 rupij (rupija je \$3.00) za vsakega slona.

Da ima Assam dovolj živali vseh vrst na suhem in v vodi, se vsak lahko prepriča, še v našem letoviščarskem, glavnem mestu je dovolj lova že v bližini. Je šele par let, kar so ustrelili zadnje tigre prav tik mesta (toda nikar si naše mesto ne predstavljajte po ameriškem vzoru, prosim!). Lovi na medvede in jeline so pa še zdaj živahni. Mi imamo skoro vsak večer priliko poslušati muziko šakalov in pri večernem delu in učenju kroži okrog nas najrazličnejši brenčeči in sitni mrčes. A vrnimo se k slonom, iz krajev, znanih iz povesti R. Kiplinga.

Glavni dobiček rodu Kamptis so oni, ki jih jezdi pol udamočene (half trained) in z njimi gredo loviti divje, ne podeč jih, kakor navadno drugi, v khaddash (poseben prostor, ograjen od vseh strani, z enim vhodom), ampak loveč jih z vrvmi na prostem. Precej razburljiv šport, moram reči. Splezajo nanje kakor opice, sede na njih kot muhe, skačejo raz enega na drugega in so prav tako na njih doma, kot mornar na ladji. Ko se je mudil Father med njimi, je bilo 14 teh poldresiranih slonov v sprevodu za gentlemane, kašipote in prtljago. Lastniki (posebne vrste sedlo, ki služi za jezdenje slonov, predvsem na lovu na tigre) je bil to pot le ena blazina ("planter" je rekel, da je poštna znamka, to je bilo pretirana zmanjševalka, se bojim), pritrjena na slonov hrbet in zato so se morali držati "for dear life", kadar je bil zadnji del upognjen pri plezanju, ali obrnjen navzgor, kadar je šlo navzdol po strminah. In taka pot je bila večinoma med vsem potovanjem, često po kozjih stezah ali tik prepadov. — "Planter" je rekel, da je malce nervozen, in kadar je "tea-planter" nervozen, že nekaj pomeni.

Srečno so dospeli v dolino; čuditi se je bilo teh živali hladnokrvnosti, ko so si v največjih strminah privoščili prigrizke, kakor oni ujeti tovariši, ki jedo slaščice iz otroških rok (in oni, ki se vozijo na kolesih), ko je prvi slon dal "trumpet of alarm", se obrnil nazaj, enako prvi in drugi za njim. Kaj je bilo? Ne, ni bila ona žival (tiger), nje se slon ne boji, tem-

več mala četa divjih slonov. K sreči so bili priganjači hladne krvi in gibčni. Vse živali so se mešale v divjem neredu med seboj in v goščevju; šele polagoma so se pomirile in tvoreč falankso, nastopijo proti divjim slonom. Ti so mislili, da je boljša previdnost najboljša vrednost in so se pridružili brez nadaljnih pomislekov čredi ukročenih. Pot je vodila čez reko. Sloni so se stisnili tesno skupaj, sloneč eden na drugega in nagneč truplo proti toku, največji jih je vodil. Ob neki priliki se je eden slonov nekako odločil od trume ostalih in deroč tok reke ga je odnesel v globoko vodo. Ostali so že dospeli na nasprotni breg in čakaje opazovali boj za rešitev z deročo vodo, nemožni pomagati. Bil je čudovito pretresljiv ta prizor! Le pomislite: tok vode je nesel velikega slona kot kako bilko. Ne vem, na kak način si je mahout pomagal iz stiske, prazaprav ne bi si mogel, ko bi ne priplavali do manj globoke vode, kjer je bila manj deroča, ko sta se mogla slon in jezdec izkobacati ven. Iztepla sta si vodo raz sebe, kot bi se nič ne pripetilo.

To je eden dogodkov izmed mnogih, ki se je vršil v Kamptis, divjih gričih v severnem delu Assama.

In kače? Ne bom našteval suhoparnih statistik, koliko tisoč ljudi umrje vsako leto kot žrtve kačjega pika. Mislim, da ne pretiram, da tudi s kačami se kosa Assam z drugimi indijskimi pokrajinami, če ne doseže rekord. In kakšne velikanke so! Katehist Joseph je šel zadnje leto — zdaj je že mrtev kot žrtev kolere — v bližnjo "junglo" po bambus, da bi si popravil koč. Ker je bilo pa na poti vsepolno pijavk (leaches), se jih je tuintam na kakšnem kamnu ali štoru odstranil z "dac" (dolg nož). Videč velik hloed v bližini na odprtem, je šel do njega in stopil nanj, da bi si zopet odstranil krviželjne pijavke. Snažeč nož ob deblo, se je to navidezno deblo nenadno začelo gibati. — Potres, ka-li? (Tu namreč prav nič nenavadnega!) Hm, menda prav zares in precej močan, — si je mislil v prvem trenutku. V njegovo presenečenje in strah pa se je dozdevno drevesno deblo začelo nenadno gibati v velikem krogu. Kaj je bilo? Boa constrictor, ki si je vzela popoldansko siesto (nap) po dobrem obedu. — Drugič enkrat pa jih je šlo več na lov na divjega mrjasca, ki je povzročal veliko škodo na palju; ker pa so vedeli, da so v gozdu tudi divji bivoli, so bili oprezni tudi na te, "for they are ugly customers". Kar nenadno začujejo veliko šumenje v dolgi travi. Tu je mnogo mrjascev ali pa bivolov, so si mislili. Napeto so pričakovali, pripravljeni skočiti na drevesa, — ko je prišla iz trave velikanska boa constrictor.

Kvarantanja in Tabor.

J. K.:

O zapadni strani bujno-zelene ravnine okoli nakdanjega mesta Jeriho v sv. deželi se dviga kakih štirinajst čevljev visoko pusto, golo hribovje, ki mu tudi domačini Arabci ne vedo drugega imena, kakor tisto, ki ga nosi že od prvih krščanskih časov: Džebel Kvarantal, — gora 40dnevnega posta. Potradiciji, katero potrjujejo tudi sledovi cerkvenih stavb in slik iz starodavnih dni na tej gori, je Jezus tu prebil 40 dni svojega posta in bil skušan od satana.

Skrivnostni so bili ti dogodki, ki nam jih evangelisti opisujejo, čijih istino jamči seveda Sin božji: saj drugih prič ni bilo in tudi ne trdi evangelij, da se je boj med Sinom človekovim in satanom bil na viden način. Značilno je, da sta se Jezus in satan sšla ravno v puščavi. Raj, kraj, kamor se je satan vsilil prvokrat in kjer je poskušal svoje zvijače, mu je zaprt; njemu in človeku ga je zaklenil angelj ter pred zaprtim vhodom straži z mečem v roki. Širni svet zunaj raja, — puščava v primeri z rajem, — je sedaj torišče zvijač angela teme: V puščavi ob Jerihi je Jezus kakor tujec, kakor vsiljenec; satan se čuti prikrajšanega v svojem gospodstvu, čuti v tujem Nazarenčanu mogočnega nasprotnika. Dognati hoče njegovo osebnost, njegovo moč, zato ga skuša.

S hribovja Kvarantanje proti severu se odpira pogled preko judejskih gora in samarijskih gričev tja proti ezdrelonskim poljanam. V daljavi se vidi jo obrisi Velikega Hermona s sneženim pokrivalom, odsevajočim v vodni gladini genezareškega jezera. Bliže doli na jugu od jezera se vije gričevje Malega Hermona, v sredi med obema pa je gora Tabor.

Dobri dve uri hoda je iz Nazareta do vznožja Tabora in še eno do vrha. Obilno plačilo za vtrudljivo hojo pa najde romar v divnem razgledu s hriba daleč naokoli. In če so mu podrobneje znani sveto-pisemski dogodki, ki so v zvezi s temi kraji okoli Tabora, mu bo pri razgledu precejšnji del vesele in žalostne, častne in sramotne zgodovine izraelskega ljudstva prišel pred duševne oči.

Proti vzhodu se iz planote, čije vznožje izpirajo valovi genezareškega jezera, dviga hrib, kjer je imel Jezus govor o osmerih blagrih. Dalje na levo se raztezajo višine okoli Nazareta, niže doli pa grebeni Malega Hermona z mestecem Najm, kjer je Gospod obudil mrtvega sina matere vdove, in Endor, kjer je kralj Savelj iskal sveta in pomoči pri čarovnici, namestu pri Jahvi, Gospodu vojnih trum.

Gora Karmelj se vidi tam v daljavi, kjer je Elija osramotil Baalove častilce in še dalje proti vzhodu gora Nebo, odkoder je Mozes gledal v obljubljeni

deželo, kamor pa ni smel iti. Tabor sam pa kipi iz tal ezdrelonske ravnine, kakor nema priča zgodovinskih dogodkov za časa prerokinje Debore, sodnika Gedeona, kralja Savlja, asirskega vojvode Holoferna in mnogo drugih.

Na to goro vodi Gospod svoje apostole: ako bi ne žalil njih očesa spomin na toliko za Izraelce žalostnih dogodkov iz zgodovine njih naroda, bi jim moralo srce igrati pri pogledu na pokrajinsko krasoto Galileje. Res, kakor na novo najdeni zgubljeni raj bi se jim morala zdeti njih ožja domovina. Toda ne žalostit se nad davnino in ne uživat lepoto narave, vodi Gospod svoje učence na to goro, ampak da jim v omiljenje in razumevanje prihodnjih žalostnih dogodkov v svojem lastnem življenju pokaže za hip v sedanosti lepoto prihodnjega nebeškega raja. "In se je spremenil pred njimi!"

Trditi smemo, da se je to spremenjenje zgodilo, ko je mrak legel na okolico in so zginili v dolini obrisi posameznih krajev in človeških bivališč ter apostolom ni raztresal duha divni razgled. Naraščajoča tema jim je pokrila tudi sliko genezareškega jezera, kjer so nekaj tednov prej prebili dvojni strah, najprej v viharju, kmalu nato pa strah, ko so v noči videli prikazen, bližajočo se po vodni gladini njih čolnu. Šele ko so začuli znani jim glas: ne bojte se, jaz sem, in ko je Jezus stopil k njim v čoln, so se pomirili.

Danes jih čaka drugo, še večje presenečenje: med molitvijo se Jezus spremeni pred njimi; obličje se mu sveti kot sonce in oblačilo ima belo kot sneg. Rajska svetloba obda vrh gore; ta rajska svetloba jih zbudi iz spanja; začudeni vidijo svojega poveljčane Gospoda v družbi in pogovoru z Mozesom in Elijo.

Po končani prikazni Jezus prepove apostolom govoriti o tem dogodku, dokler ne bo Sin človekov od mrtvih vstal. Ne razumejo ga, kaj hoče reči s tem: ko bo Sin človekov od mrtvih vstal. Ne vedo namreč, da skušnjave v puščavi še ni konec, ampak da se bo nadaljevala v vrtu Getzemani in na križu na Golgoti. Ne vedo sicer nič o dogodkih v puščavi, ne vedo, da so angeli stregli temu Sinu, sicer človekovemu, pa obenem — Sinu božjemu. To toraj drugim praviti, česar sami ne razumejo, bi bilo njim in njih poslušavcem po dogodkih v vrtu Getzemani in na Golgoti v spodtiko in oviro v veri. Spremenjenje na Taboru, kot sonce svitli obraz Jezusov in njegovo kot sneg belo oblačilo: vse naj bi bilo kot kontrastna svitla črta v temni podobi na Kalvariji, ko je sonce otemnelo in je črna tema pokrila zemljo, med tem ko je na križu umiral božji Sin.

Apostoli poznajo Kvarantanijo, vedo za Tabor, tudi Golgota, morišče, jim je znano, — ne vedo pa za enkrat za pomenljivo zvezo med temi kraji in njih dogodki. Njih simboliški pomen jim je jasno stopil pred oči, ko so po Jezusovem vstajenju vsporedili skušanje v puščavi in spremenjenje na gori.

Galileja je kraj, kjer je Jezus najrajše bival. Tam se je stalno naselil, drugod se je mudil le mimogrede. Tam je bilo njegovo mesto Kafarnaum; tam je Bog prebival med ljudmi, kakor nekda v raj. Tam je Jezus v vznožju Tabora obljubil, kar je pozneje v bližini Kalvarije spolnil, namreč, da hoče za vedno prebivati s človeškimi otroci, v Presv. Eucharistiji. V puščavi je zatrdil skušnjavcu, da človek ne živi samo od telesnega kruha; v Kafarnaumu je rekel, da je človeštvu treba kruha, ki ostane v

Tudi Cerkev ima svojo Golgoto: na križu sramočenja trpi s svojim ženinom, nevernikom v posmeh, vernikom v žalost. Toda včasih ta posmeh preneha in se spremeni v osupnenje, ta žalost preneha in se spremeni v radost, ko v svetovnih dogodkih nevsakdanjega pomena, Cerkev poveličana stopa pred človeštvo. Saj so se komaj posušile rane, ki jih je človeštvu zadala svetovna vojna, saj je zemlja še vlažna od prelite krvi in niso še pozabljeni grobovi žrtev človeških krivic in strasti, zato nam je spomin na delo in prizadevanje usmiljenega samarijana — Cerkev, še živo pred očmi. Izmučeni narodji se kot splašeni otroci zbirajo okoli svoje matere-Cerkve, ki jo dolgo niso hoteli poznati, stegajo svoje roke proti Stolu sv. Petra in prosijo: pomagaj, pomagaj ti, ki si namestnik Tistega, ki je premagal satana v pu-

—
Mati božja žalostna
—

—
z mrtvim Sinom božjim.
—

večno življenje; v bližini Kalvarije mu je pripravil ta kruh in je apostole nastavil za oskrbnike in delivce tega kruha.

Skušnjavec jim ga je bil nevošljiv: najel je Jud, da z izdajstvom prepreči izvršitev Jezusove obljube, pa se mu ni posrečilo. Za to se je hotel maščevati nad Sinom človekovim ob uri teme; toda tudi ta zlobna nakana se mu je izjalovila: "mors Christi vita hominum!" — Iz Kristusove smrti je vzkliklo odrešenemu človeštvu življenje.

Tudi nad Cerkvijo, — to je mističkem telesom Kristusa, — poskuša satan svojo moč in zvijačo; tudi Cerkev ima svojo Kvarantanijo; skušanja in zapeljevanja njenih otrok je svet — ta puščava v božjih očeh — poln.

ščavi in na Kalvariji; pomagaj nam, ki tonemo v povodnji socialne propasti, pomagaj zaježiti valove boljševizma.

In tako je bilo vselej v krščanski zgodovini človeštva; v dneh sreče in miru od svojih otrok pozabljena in ponižana mati-Cerkev vstaja, da jim pomaga; in to je njeno zadoščenje, njeno poveličanje. In ker je namen matere-Cerkve, da vztraja pri svojih otrocih do konca sveta in ker do konca sveta ne bo konca skušnjav in zvijač satana, zato tudi ne bo prenehalo poniževanje Cerkve in ne njeno poveličevanje, — do takrat, ko se bosta kralj svetlobe in knez teme končno merila v svoji moči. In takrat se bo skazalo, da je moč satana le navidezna, ker "Gospod Jezus ga bo uničil z dihom svojih ust in strl s poveličanostjo svojega prihoda!" (2. Tesal. 2, 8.)

Most nad prepadom.

P. Krizostom Sekovanič, O.F.M., Rim.

V.

REKRASNO nedeljsko jutro. Elvira, ki se je pravkar vrnila z Gigijem od službe božje, je odšla v svojo sobo, Gigi pa je sedel k svoji mizici in začel pisati naloge.

Signora Pastucci je bila gotova s toaletto, vzela je molitvenik in hotela oditi k sv. maši v bližnjo cerkev San Vitalo, ko ji služkinja priglasi nujen obisk. Signor Timoteo bi rad govoril z njo v zelo važni zadevi. Signora je pogledala na uro in naročila služkinji, naj pelje gospoda doktorja v sprejemnico, ona da ga tam pričakuje.

Timoteo je vstopil. Bil je oblečen v črno salonko obleko, v gumbnici je imel veliko belo georgino.

Elegantno se je poklonil signori, ki mu je ponudila naslonjač.

“Oprostite, milostljiva, da vas motim tako zgodaj. Veliko prošnjo imam do vas . . .” je začel ves nemiren.

“In to bi bilo?” je vprašala vljudno signora.

“Prosim vas za Elvirino roko.”

Težko je izpregovoril Timoteo te besede, a ko jih je izgovoril, mu je bilo silno lahko pri srcu.

Signora je osupnila. Niti malo ni bila pripravljena na to. Saj ni opazila nikdar kakega posebno vročega nagnjenja med njim in hčerko. Toda kmalu je premagala ono hipno osupnjenost in odgovorila je čisto mirno:

“Gospod doktor, dobro poznam vaš plemeniti značaj. Rada vam dam Elviro, toda odločiti ima sama.”

Pozvonila je in naročila služkinji, naj pokliče Elviro.

Par trenutkov samo — in Elvira se je prikazala na pragu. Za hip se je zdrznila, ko je zagledala Timoteja, nato pa je odločno stopila proti mami. Timoteo se je dvignil in jo pozdravil.

“Elvira, gospod doktor je prišel snubit. Ali hočeš postati njegova zaročenka?” je vprašala signora hčerko s čisto naravnim glasom.

Elviri je zastala sapa. Na možnost takega navela ni niti malo mislila. Prvi hip ji je padlo v dušo nekaj nepopisno sladkega; to je bila izkušnja: nageljni in poljub — silna ljubezen do Timoteja. Toda precej nato se je spomnila, da loči njega in njo strašen prepad — in zgrozila se je v dno duše. Zagledala je naenkrat pred seboj podobo Doloroze in duša ji je zaječala v neznanj boli. In tam izza

meglenih zastorov se dviga križ; na njem visi Kristus ves krvav, blede, mrtev . . .

Tiho je bilo v sobi. Timoteo si je grizel ustnice v nestrpnem pričakovanju.

Signora je ponovila vprašanje: “Ali hočeš?”

Elvira se je tedaj vzravnila. Poteze na obrazu so ji bile kot iz kamena izklesane. Stala je sredi sobice vsa veličastna, nedotaknjena in lepa kot kraljčina v bajnem pravljicnem sijaju. Rahlo je dvignila roko, kot mučenica pred smrtjo, ko sega po palmi zmage. — O ko bi mogla reči “da” — toda — ali naj z nogami potepta vse vzore? Ali naj se zaradi človeka odpove Bogu? Ali naj zataji Kristusa in daruje kadilo Veneri in Apolonu? — Jezus!

Kakor težko kladivo je bil njen odgovor:

“Mama, ne morem.”

Signora se je dvignila.

Timoteju je zaplesala soba pred očmi. Srce mu je hotelo razgnati prsi. V možganih mu je vrelo: Namesto zmage — poraz.

Poljubil je signori roko, se rahlo priklonil Elviri in je kakor brez uma zdivjal v svojo sobo.

Takoj ko je Timoteo odšel, je padla Elvira mami okrog vratu in krčevito zajokala:

“Mama — tako silno ga ljubim . . . Ah — kako sem nesrečna . . .”

Signora je sedla v fotelj in vzela Elviro v naročje kot malega otroka.

“Dete, ne jokaj! Vse bo še dobro, vse . . .” jo je skušala tolažiti.

“Nikdar več, mama, nikdar več”, je še silneje zaihtela Elvira. “Zame na svetu ni več sreče . . .”

“Elvira — srce mojega srca”, je rekla signora s solzami v očeh in privila hčerko še tesneje k sebi. “Pa zakaj si ga vendar odklonila, ko ga tako vroče ljubiš?”

“Mama, vere nima — to je vse. Kako naj bi bila mož in žena stalno srečna, če nimata ene same duše, če nimata istih misli, če nimata isti svetovni nazor. Posvetovala sem se s patrom Ferdinandom in on mi je dal trdnih smernic. — Pa vse, vse bi se morda še dobro izteklo, ko bi me le Timoteo ne prehitel. Včeraj sem začela opravljati za njegovo izpreobrnjenje devetdnevnic v čast Materi sedmih bolečin. Kupila sem zanj izvrstno apologetično knjigo. Prosila bi ga, naj jo prebere radi mene, kar bi gotovo tudi storil. Prosila bi ga, naj zmoli vsak dan eno Češčno Marijo — vem, da bi tudi to storil zaradi mene — ah — in jaz — jaz bi molila, noč in dan bi mo-

lila. Madona bi me uslišala, vem . . . O mama! Timoteo me je prehitel in zdaj je vse izgubljeno . . .”

Dolgo še je ležala Elvira v materinem naročju in jokala. Mati jo je rahlo božala po lasih, a tolažiti je ni mogla. Silno se je morala premagovati, da se še sama ni zjokala.

Med zastorom pred vrati se je za hip prikazal Gigi.

Elvira joka! Kdo jo je razžalil? V mladem srcu mu je zavrelo. Gorje tistemu, ki je ranil Elvirino dušo! Nehote so se mu skrčile roke v pesti. Ves nemiren je postal ubogi Gigi. Kako rad bi stopil tja k njej in jo potolažil — pa se ni upal radi mame.

Tiho je zopet odšel k svojim knjigam in zvezkom. Ni vedel, česa bi se lotil. Vzel je v roke slovnico; prebral je en sam stavek in že je odložil knjigo. Ni mogel in ni mogel. Srce mu je neprestano kričalo: “Uboga Elvira! Uboga Elvira! Kdo te je razžalil?”

Vzel je iz predala računski zvezek in pričel je pisati: “Domača vaja.” Samo ti dve besedi je napisal in je odložil pero. Ni mogel. V grlu ga je nekaj tiščalo, oči so ga ščemele, roke so mu bile težke in glava vsa vroča. In kdo naj v takem stanju piše računске naloge?

Odložil je pero in tiho šel skozi nekdanjo očetovo pisarno, — ki je ostala povsem nedotaknjena od onega dne, ko je zadnjič delal v njej rajni major, — odrgnil je zastor, ki je služil za vrata in pokazal v sprejemnico. Le-ta je bila prazna. — “Mama je šla k maši”, je pomislil, “in Elvira je zdaj prav gotovo v svoji sobici.” — Stekel je preko obednice in hodnika ter tiho odprl vrata Elvirine sobe. — Elvira ga ni slišala. Klečala je perd podobo Doloroze in bridko jokala. — Gigi je ostal pri vratih. V prsih ga je zapeklo, kakor bi vse te Elvirine solze kot razbeljene kaplje padle v njegovo dušo. Niti enega koraka ni mogel več napraviti in izgovoriti ni mogel niti Elvirinega imena.

Naenkrat je na glas zajokal.

Elvira je planila prestrašeno kvišku.

“Gigi, ljubi moj Gigi — ti moj edini, ti zlati moj Gigi!” Objela ga je, ga dvignila v naročje in sedla ž njim v naslonjač. Tako objeta sta sedela dolgo in jokala . . .

“Elvira, moja ljuba Elvira!” je ponavljal Gigi v morju solza.

Elviri je nekoliko odleglo, ko je imela svojega nedolžnega bratca poleg sebe in je videla njegovo nežno ljubezen do nje.

“Ah, Eelvira, kako hudo mi je, ker si tako žalostna.”

Skril je obraz v Elvirino obleko in znova zajokal.

“Gigi, glej, jaz ne jokam več”, je zašepetala Elvira in zbrala vse moči. “Tudi ti ne smeš. Pojdi

zdaj zopet v svojo sobo in nadaljuj naloge. Ali si računsko že zgotovil?”

“Ne še. Začel sem, pa nisem mogel nadaljevati”, je odgovoril Gigi in se dvignil. Težko je pustil Elviro samo, a vedel je, da bi jo z neubogljivostjo še huje ranil. — Pri vratih se je okrenil in zaklical: “Elvira, ampak jokati ne smeš več!” pa so se pri tem njemu samemu udrle solze in v svojo sobico je prišel glasno jokaje.

Odprl je računico in se pripravil k pisanju. Pa vrele so mu vedno nove solze iz oči ter se vsipale po ubogem zvezku. Vzel je robec in pobrisal mokri list. Nato je pomočil pero v črnilo in hotel pričeti pisati prav lepo, da bi bila Elvira prav vesela, ko bo pregledovala nalogo. Pa — nova nesreča — pero ni moglo vzdržati prevelike množine črnila in debela črna kaplja je zdrknila prav v sredino zvezka in se po vlažnem papirju razširila v tankih progah na vse strani, tako, da bi človek mislil: mladi umetnik je narisal črno sonce, obdano od finih žarkov.

“Kaj bo rekla Elvira?” je švignilo po Gigijevih možganih. “Kaj bo rekla Elvira? Še bolj bo žalostna in še huje bo jokala. Oh . . .”

Skril je ves obupan obraz med roke . . . Pero mu je padlo na tla.

Tedaj pa se je nekdo sklonil nad njim in ga poljubil v njegove kuštrave brke. Okrenil se je. Za njim je stala Elvira, ljubeznivo se smehljajoča.

O, kako se je je Gigi razveselil! Že se je hotel zvonko zasmejati — pa se je spomnil svoje nesreče — velike sončne packe in milo je zaprosil:

“Elvira, ne bodi huda in ne bodi žalostna! Glej, preveč sem pomočil pero v . . .”

“Tiho, tiho!” ga je prekinila in mu z roko zaprla usta. “Packa — to ni še nikaka nesreča. Poglej, tako-le: resk!” in odtrgala je omadeževani list iz zvezka. “Zdaj bova napisala nalogo tako snažno in natančno, da se bo g. učitelj čudil.”

Vseda se je k njemu in pričela sta pisati z veliko gorečnostjo. Kako so se Gigiju razširila zdaj ličeca v presrečnem zadovoljnem smehljanju. Pero mu je teklo tako gladko kot še nikoli. Računi so se mu zdeli prava igrača; vsakega je pravilno razrešil. Da — kadar je Elvira pri njem, mu je vse tako čudovito lahko, — o ta dobra, predobra Elvira! Zaslужila je Gigijevo ljubezen.

Naloga je bila prav kmalu napisana.

“Tako, Gigi, zdaj pa vzemi v roke slovnico — kajne?” je rekla Elvira.

“Da, zdaj se bom učil z veseljem, ker ti ne jokaš več,” je zadovoljno pokimal.

Elvira ga je pobožala po licih in odhitela v svojo sobico. Težko je bilo to njeno zatajevanje, a misel na ubogega bratca ji je dala toliko moči. Ko se je vrnila v svojo sobo, se je zgrudila pred Madonino podobo . . .

Pomenki o veri in neveri.

Rev. Bernard Ambrožič:

(Dalje.)

DOBRIH deset dni pozneje so spet sedeli skupaj naši trije znanci: Tone, Miha in župnik.

Župnik je spregovoril:

“Prijetelja, zadnjič smo govorili o blagoslavljanju orožja. Končali smo sunkoma. Meni se je tako mudilo, da nisem mogel počakati vajinega končnega mnenja. Povejte mi danes, zlasti vi, g. Miha, ali gledate sedaj celo stvar v malo drugačni luči ali ne?”

Miha je po kratkem obotavljanju odgovoril:

“Ne vem, kako bi rekel. Zame samega ni stvar prav za prav čisto nič drugačna. Priznam pa vam, da ste sebe in druge cerkvene kroge dobro zagovarjali. Če si znate vsako početje cerkve tako ali podobno razložiti, potem končno razumem, da nosite duhovniško suktnjo brez hinavščine in brez nizkotnega namena.”

Župnik se je glasno zasmeljal in nagajivo rekel:

“Dragoceno priznanje, Miha! Globoko sem se oddahnil in velik kamen se mi je odvalil od srca.”

Mihi pa ni bilo do šale. Nadaljeval je:

“S tem pa še ni rečeno, da vidim stvari do dna. Ako priznam, da ste se dobro zagovarjali, še nisem rekel, da ste me prepričali. Vere v resnični pomen blagoslova na primer mi še niste vcepili in je še ne boste tako hitro. Prav tako ne v druge stavke vaše veroizpovedi, ali v verske ‘resnice’, kot bi jih gotovo vi nazvali.”

“Popolnoma razumljivo, Miha. To tudi ni bil moj namen. Saj me o tem sploh vprašali niste. Kadar boste postavili tozadevna vprašanja, boste dobili tudi nanja primeren odgovor. Tone in jaz sva se domenila, da ne bova po kakem sistemu razpravljala o veri, temveč kar tako na slepo srečo preudarjala razna vprašanja. Vendar vas moram na nekaj opozoriti. Zadnjič ste poudarili, da vam je blagoslavljanje orožja vzelo vero. Če toraj sedaj spoznate, da to blagoslavljanje ni bila nikaka sleparija ali celo hudobija, je vendar glavna opora vaše nevere izpodmaknjena, ali ne?”

Miha je bil za trenotek v zadregi, potem je pričel pojasnjevati:

“Hm, ni bilo samo to. S tem se je samo nekako pričelo. Prišlo je še marsikaj, prišlo je polagoma vse po vrsti. In spoznal sem, da pameten človek dvajsetega stoletja ne more biti drugega nego brezverec.”

“To ste torej spoznali,” je rekel župnik. “Upam, da mi boste v teku naših pogovorov še marsikaj po-

vedali, kako se je tisto spoznanje v vas izkristaliziralo.”

Miha je skomiznil z rameni in je rekel: “Zakaj ne?”

Tu je segel v pogovor Tone.

“Gospod župnik, zadnjič je ostalo eno vprašanje neodgovorjeno. Miha je v zvezi z blagoslavljanjem orožja omenil tudi oddajo zvonov. Mi sicer vemo, da zvonovi nimajo nobenega pomena za človeški rod. Je prav vseeno, ali so v zvonikih ali ne. Vendar je tu vprašanje, kako se to strinja z doslednostjo verskih nazorov in cerkvenega ravnanja. Vi nočete nikoli priznati, da se cerkev v čem moti ali da ravna nedosledno. Pri oddaji zvonov bo pa to po moji sodbi vendar malo težko dokazati. Zvonovi so bili poprej blagoslovljeni in postavljeni v line s čisto drugim namenom, naenkrat je pa cerkev našla, da je prav, če se to blago zmeče doli in porabi za kalone.”

“Tone, voščim veliko sreče! Strašno bombardirate mene in Cerkev — pod temi vašimi kanoni bova poginila!”

Toneta je obšla tako sveta jeza, da ni našel besed za odgovor, samo obličje mu je bliščalo v nejevolji, da z župnikom včasih ni mogoča resna debata. Miha je pogledoval zdaj Toneta, zdaj župnika.

Župnik je nadaljeval.

“Ljuba moja, bolj ko se delata resna, bolj sta smešna. Ne morem drugače, nego naravnost vama povedati. Tone skuša najti nedoslednost v ravnanju Cerkve, pri tem pa sam telebne kar z glavo naprej v ocean nedoslednosti. To je sicer usoda vseh nasprotnikov vere in Boga, toda malo bolj bi pa že bilo treba paziti nase.”

“Govorite, govorite! Kaj hodite kot mačka okoli vrele kaše!” se je razhudil Tone.

“Dobro,” se je zresnil župnik, pa se lotimo vprašanja in ga čisto na kratko obdelajmo. Mnogo besed itak ne zasluži. Povejta mi, človeka božja, koga je bolj škoda, če v vojski konec vzame, zvona ali človeka?”

Tone in Miha sta vprašujoče pogledala.

“Odgovorita!” je silil župnik.

“Človeka,” je resignirano odgovoril Tone.

“Sem si mislil. Menda bosta priznala, da to niso samo vajine in moje misli, ampak da tudi Cerkev tako misli. Če že tudi ne priznata, da misli tako iz ljubezni do ljudi, bosta vsaj priznala, da misli tako zato, ker je taka misel praktična. Saj Cerkev ne živi od zvonov, temveč od ljudi.”

“To je res,” je rekel Miha.

“No, vidite. V zadnjem našem razgovoru smo pa poudarili, da Cerkvi ni bila dana moč, ljudi držati doma in jih obvarovati pred uničevalnim delom vojske. Iti so morali, pa naj bi Cerkev tudi izkrvavela od žalosti. Nihče tistih, ki so imeli moč, ljudi tirati v mesnico, bi se ne bil zmenil za to.

Če je pa temu tako, res ne razumem, zakaj bi se Cerkev bila bolj pregrešila, da je pustila, oziroma morala pustiti zvonove, nego da je pustila ljudi. Zvonovi se vendar lahko v boljših časih spet postavijo v line, človek, v vojski ubit, pa več ne oživi, pa naj materam in ženam popokajo srca od žalosti.”

Slovanski duh plava nad svetom. . .

“To je tudi res,” je spet rekel Miha. “Toda, koliko prej bi bilo vojske konec, da je Cerkev odrekla zvonove.”

“Ljubi Miha, ta je zopet bosa. Ponavljate ugovore, ki so prazne fraze za zapeljevanje brezmiselne mase. Povejte mi, s kakšno silo je Cerkev mogla zastražiti zvonike? Če bi bila imela moč, odreči karkoli, bi bila gotovo dolžna najprej odreči ljudi. Sklicevali ste se poprej, Tone, na to, da so bili zvonovi blagoslovljeni in postavljeni v line z vse druga-

nim namenom. To je resnica. Toda ali ni Cerkev tudi ljudi, katoličane, blagosloвила in celo posvetila pri sv. krstu in pri drugih zakramentih v vse druge namene, nego za pogin v vojski? In če je morala gledati, kako so oni padali v vojski in jemali konec, kdo bi ji zameril, da je pozneje zvonove pustila jemati z manjšim notranjim odporom, nego poprej ljudi?”

Tone in Miha sta molčala.

“Če je Cerkev mogla zabraniti jemanje zvonov, pa ni hotela — zakaj pa ne zabrani jemanje vsega cerkvenega premoženja v Meksiki in drugod? Ne samo zvonovi so ji bili vzeti iz rok, ogromna masa drugih še imenitnejših dragocenosti ji je bilo ugrabljenih, cerkve same zaprte — zakaj pa tam pusti? Zato, ker se ne more braniti, kakor se ni mogla takrat, ko so slovenski zvonovi šli. Kdor je takrat zavoljo oddaje zvonov prišel ob vero, naj pa še sedaj pride, ko bere in sliši, kaj se godi v Meksiki, na Ruskem, na Kitajskem in še morda kje. Pri Bogu, za te vrste nevere Cerkev ne bo dajala odgovora!”

Župnik je prenehal in bridkost mu je legla na obličje. Tudi Tone in Miha sta nekaj časa molčala. Končno je Miha dejal:

“Mister župnik, takole ste izgledali zadnjič, preden ste se poslovili. Zdi se mi, da nocoj še utegneta ostati. Da me ne boste prihodnjič spet vprašali, kaj mislim o vaših besedah, vam brez ovinkov takoj povem, da ste spet dobro govorili. Pamet mi pravi, da je vaše izvajanje prepričevalno, vendar se mi zdi, da je v vsem tem nekaj, kar je treba še iznajti. Moje srce ni z vami in vsa moja notranjost se upira, sprejeti vaše nazore. Vi pač s prepričanjem govorite, kar govorite, to moram končno priznati. V tem živite, v tem ste, zato ste se privadili na vse to in se vam zdi, da drugače biti ne more. Midva s Toneom in mnogi drugi z nama pa živimo v svojem svetu in v svojem mišljenju, zato ne gre tako hitro z izravnavo poti med nami. Zdi se mi, da je med nami velikanski prepad, ki se ne da premostiti s par tehtnimi besedami.”

“Popolnoma točno,” je resnobno pripomnil župnik. “Skušajte najti odgovor na vprašanje: Kaj bi bilo treba najti, da bi se prepad med nami premostil?”

Miha se je zagledal v strop in ni odgovoril. Zamenjal ga je Tone, ki je izvajal:

“Hotel bi nekaj pripomniti. Ali je sploh potrebno, da se takle prepad premosti? Po mojih mislih ne. Pustimo prepad brez mostu in ostanimo vsak na svojem bregu zadovoljni sami s seboj in s svojimi nazori! Nočem reči, da prenehajmo z našimi razgovori. Zanimivi se mi zde in človek se vadi duševne gimnastike. Toda ne skušajmo drug drugega izpreobrniti. Na svetu je vse relativno in bolj ko se

za kako stvar poganjaš, bolj se ti izmika njena objektivna vrednost."

"Tone, pomilujem vas," je rekel župnik. "Popolnoma jasno mi je, da te besede niso zrasle na vašem zelniku. Nekje ste jih pobrali in jih navajate, ne da bi jih dobro razumeli. Toda take besede so na mestu samo takrat, kadar se človek drugače ne more izmuzniti. Toda vrnimo se nazaj k stvari. Miha čuti prepad in ne ve, kako bi ga premostil. Naši pogovori se mu zde kot poskusi, pod katerimi se samo kos brega udere in zvali v dolino, mostu pa narediti ne more. Je pa neka velika in mogočna stvar, ki je zmožna brez vsake omejitve ta most narediti."

"Vera," je rekel Miha in se poredno nasmeljal.

"Ne bi rekel vera," je odgovoril župnik, "imel sem v mislih drugo besedo in ta se glasi: Resnica."

"Ha, resnica! Kaj je resnica?" je vzkliknil Tone.

"Tako je vprašal tudi Pilat in obsodil Jezusa," je s poudarkom dostavil župnik.

Toneta je ugriznilo, da je obmolnil.

"Mister župnik, povejte, kako to mislite," je rekel Miha.

"Poslušajte primer. Nekoč me je silno bolela glava in sem iskal zdravil. Neki knajpovec mi je svetoval, naj držim noge v mrzli vodi. Drugič me je bolelo vse, kar je na meni, samo mandeljni v vratu ne. Šel sem k zdravniku, ki mi je rekel, da sem popolnoma zdrav, samo mandeljne imam vnete. Rekel mi je, da bo treba mandeljne izrezati. V obeh slučajih se je moja gospodinja, preprosta ženica, zelo hudovala nad zdravniki, da zdravijo bolezen povsod drugod, samo tam ne, kjer boli. Jaz sem pa verjel zdravnikom, ubogal njihove nasvete in prav kmalu ozdravil."

Miha ni razumel zveze tega govorjenja s prejšnjim, zato je vprašujoče gledal, in tudi Tone je postal spet pozoren.

"Moja gospodinja se je hudovala, ker ni poznala dejstva ali resnice, da glavobolj prihaja od preveliki-

kega navala krvi iz spodnjih udov v glavo, in še manj je poznala drugo dejstvo, da vneti mandeljni povzročijo bolezen vsega telesa. Zato je sirota zabavljala na zdravnike, ker ni uvidela umestnosti njihovega ravnanja. Bil je prepad med njo in zdravniki in ta prepad je bilo mogoče samo na en način premostiti: ženico je bilo treba poučiti o resnici, ki je bila zdravnikom znana. Kot resnicoljuben človek si nisem mogel osvojiti Tonetovih nazorov, da bi ženica lahko ostala na svojem bregu zadovoljna s svojo zmoto in še dalje zabavljala, temveč sem jo poučil, kako in kaj, pa je skušala po svojih močeh razumeti. Resnica je prepad premostila."

Skušam razumeti, kaj mislite povedati," je dejal Miha. "Vendar bi želel, da speljete misel do konca."

"Tako se nam marsikaj zdi čudno in nerazumljivo, dokler ne skušamo odkriti notranjih razlogov. Spoznana resnica pa mora vedno izravnati vse griče in doline. Toda resnica se ne da najti brez dobre volje. In dobra volja, mislim, je tisto, kar je treba vam še prej najti, preden odkrijete resnico in premostite prepad. Vi ste za enkrat tako odtujeni mojim nazorom, da sploh odklanjate možnost, postati kedaj veren kristijan."

"To se mi res zdi skoraj nemogoče," je Miha z nasmehom pritrdil.

"Vidite, volje ni! Zato ste prej rekli, da s srcem niste z mano. Razum vam je rekel, da so bile moje besede prave. Toda volja lahko razum potlači in se mu upira in naj vama jaz še bolj jasno govorim — če nimate volje, sprejeti mojih načel, imate pa moč, celo jasno spoznani resnici se upirati."

"Oho, Mr. župnik, to je pa že malo preosebno! Tako pa ne vem, če bomo orali dalje. Sicer sva pa midva šele drugič skupaj in — no ja, nočem nič reči. Pridem pa še na razgovor."

"Dosti za nocoj!" je rekel župnik in segel obema v roko. Tone je bil ob slovesu prav čmernega obraza.

(Dalje prih.)

Štefan Cebokli:

KADAR SEM SAM . . .

Kadar sem naj bolj sam
v noči sveta.
Kadar na križ pribit trepetam
ves poln gorja,
moli duša za varno pot,
išče za svetlo lučjo iz zmot . . .

Ti si mi vselej bela steza
in lučka v daljini
Kristus — Gospod!

Čudežna ura.

O stolpih milijonskih stavb in bogatejših cerkva imajo posebne ure, ki naznačajo čas z izbranimi zvoki. Nekaj lepega so ti zvoki in človek se sredi ceste ustavi, ko jih sliši: zdi se ti, kakor da bi bila prišla pesem večnosti bogve odkod v to vrvenje, v to drvenje velikomestnih cest. Tudi po evropskih mestih imajo take ure, ondi pa še povrh vidiš nadvse zanimive prizore. To so pravi pravcati dramatični prizori. In te prizore lahko s ceste opazuješ: Videl boš viteze na konjih in viteški turnir. Bojujejo se med seboj. Figure skačejo, se premikajo, uklanjajo in rujejo; videl boš za mizo carja in carico, dvorjane, dvorjanke; vitezi prihajajo, se priklanjajo carju in odhajajo. Med bojem pa zvone zvončki, zvone, cingljajo in zvonkljajo. Takih umetnih ur je mnogo. Ena je v Monakovem, videl sem jo na lastne oči, in drugod jih imajo, večinoma po nemških mestih.

Vse božje stvarstvo je taka umetna, veličastna ura. In če obstojimo ljudje ob urah v stolpih in se čudimo bistroumnosti človeškega duha, kdo ne bo obstal ob božji uri, uri vesoljnega stvarstva in bo brez besed strmel v ta umotvor? Brez besed. Zakaj ni je besede, ki bi mogla dati duška in izraza občudovanju vesoljstva.

Ura svetovja, ura nad vse čudežna. Nima prave časovne mere. Nekaj številc poznamo, pa še te so vse temne. 1927 let poznamo, to je morda komaj sekunda te ure. In še poznamo blizu 5000 let sveto-pisemskega štetja. Znanstveniki pravijo, da jih je še več, morda milijon. To bi bilo komaj blizu 60 minut, po naše še dobra ura ne. Koliko je pa še številc do zadnje, pa samo Bog ve.

Ta ura ni razdeljena v dvanajst časovnih enot, temveč roka božja je, ki šteje minute in ure vsemu, kar je živega in ustvarjenega. Roka božja je njeno kazalo. Na eno je kázalo takrat, ko je Bog izgovoril svoj prvi "bodi"; na dvanajst bo kazalo v onem trenutku, ko bosta nebo in zemlja prešla, z nebom in zemljo pa vse ustvarjeno vesoljstvo.

Ali ni to čudežna ura? Sam Bog je njeno kazalo in ogromne časovne dobe tisočletij so ji sekunde in minute.

In kako čudežne reči vidiš znotraj ure.

Vidiš na tisoče koles in kolesc: osončja in ozvezdja. Gredo svojo pot po večnih zakonih in postavah, nobeno ne trči v drugo. Vrte se krog svojih osij in zopet krog drugih sonc, pa ne bodo zgrešile svojo pravo stezo in pravo smer. Vidiš zemljo v vseh njenih daljavah in širinah. Vidiš njeno čudežno življenje. Njeno pomlad v cvetju in petju,

poletje v zorenju žita in sadežev, jesen v pokojnem umiranju, in zimo v belem odelu snega. In zopet vidiš v tej uri drobne nožice in palčke: ljudi na milijone; 1,400,000,000 jih je. In ti milijoni se bijejo med seboj v groznih, krvavih bitkah. Cesarji so med njimi, kralji, prezidenti in generali, vojaki z nasajenimi bajoneti in puškami; vojaki v strelskih jarkih; vojaki pred kanoni; vojaki na morju; vojaki v zraku. Množice z evropskimi zastavami, ljudje z ameriškimi, azijskimi, afrikanskimi in avstralskimi. Cesarjem padajo krone z glave in drugi jim prestole izmikajo. Državniki z visokimi cilindri sedajo za mize in odločujejo usodo sveta. In še drugi palčki so v uri. Palčki v delavskih oblekah. Ti delavci trdo delajo, eni kopljejo, drugi žagajo, tretji pišejo, vsak ima svoje opravilo. Vse se giblje in kreta. Nad vsemi temi človeškimi figurami pa stoji koščen na žena s koso v roki in žena drugega za drugim porine z mesta. Zadaž stoji Kristus z velikim očesom, z dvignjeno roko, roko, dvignjeno v sodbo; usta ima odprta na zadnjo besedo prekletstva ali blagoslova. Vsaka figura, ki jo smrt vrže z mesta, mora predenj, predno zgine . . .

Veličasten je pogled na to prečudežno svetovno uro in njeno živahno življenje. Časih, kakor za spremembo, zavejejo strašni viharji preko nje, vse se zamaje, časih se odpre zemlja v divjem potresu, morski valovi buče v orkanu, gromenje neba se čuje.

Tako gre svetovna ura. Kakor ona mojsterska ura v stolpu.

Ali je bil kdo kedaj, ki bi bil vstal in rekel: ura na monakovskem stolpu je sama od sebe nastala. Lepega dne se je stolp v zgornjem delu razklal na dvoje in pokazale so se prečudežne postavce, ki so se začele bojevati med seboj. Postavice so se druga drugi umikale in ker je bilo treba enega, ki bi se mu klanjal, je zadaž kar iz tal zrastel car. Car je sedel za mizo in sprejema sedaj poklone. Tudi petje, žvrgolenje, cinglanje in zvonklanje je nastalo samo od sebe. Ali je bil kedaj kdo tako nor?

Bilo jih je pa mnogo, ki so vstali in rekli: svetovna ura nima urarja. Drobne postavce so vstale v tej svetovni uri sami, skočile s svojih podstavkov in začele odpirati svoja usta na široko, nastavili so obe dlani k njim in začeli na ves glas kričati v svet: o, vi božji ljudje, kaj stojite na svojih mestih, kakor lipovi bogovi brez prostosti in svobode, skočite za nami v nič. Saj ni nobenega, ki bi bil ustvaril svet in ga ohranjal in ga živil.

Bilo je mnogo takih in jih je še mnogo danes, ki se ustijo in kvakajo ob mlakužah in lužah skrahi-

rane pameti in življenjskega bankerota. Na stotine jih je, kakor je na stotine žab po obilnem dežju.

Vstali so modrijani, ki so leta in leta razpenjali mreže svojega razuma, da bi ujeli muho — Boga, pa je ni bilo od nikodar te prečudežne muhe, metali so v vodo trnek svojih sklepanj, svojih sodba, od nikoder ni bilo zlate ribice — Boga, nastavljali so rešetko s klopцем svojih človeških izkustev, da bi se tiček — Bog vsaj za nogo ujel. Ni ga bilo od nikoder.

Kakor muhe, ribe in vrabci so menili, da bo Bog neskončni Duh sedel na limanice njihove pameti in ga bodo namah doumeli. Ni sedel, torej ga ni. — Vse je samo nastalo, vse se vrača v nič.

Vstali so drugi. Ubogi dušni kreteni, ki so za krožnik leče, za egiptovske lonce prodali vso svojo dobro voljo in obležali na cesti življenja, kakor kup mrhovine. Vrane črnih dejanj in jastrebi poželjivosti pa jim trgajo drobovino iz telesa, oči so jim že davno izkljuvale, možgane so jim izpile iz lobanje in ž njim življenjski sok. Kar je še ostalo, smrdi na milje daleč. V tem svojem velikem uboštvu so obupali sami nad seboj, nad ljudmi in nad Bogom in zato kriče v svet: Ni Boga.

Samo oni, ki konjičku svoje pameti niso dali z ostrogami priprostosti in verne ponižnosti, da jim je zbežljal v prevelik napuh, v preveliko ošabnost, taje Boga, pa vsi oni, ki voličku svoje volje niso nadeli jarma odpovedi in energije, da se jim je potem zvrnil v jarek in ga niso mogli izvleči, vsi ti taje Boga, taje urarja svetovne ure.

Bolj domače:

Taje Boga oni, ki imajo kol ošabnosti v svojem hrbtu in se ne morejo uklanjati pred Bogom v molitvi. Menijo, da je njihova pamet merilo vse modrosti, vsi drugi so pritlikavci, nazadnjaki. Samo on je velikan po duhu in razumnosti. Beseda verne matere je beseda zagamane kmetice, beseda duhovnika je beseda mračnjaka in fanatika, beseda prirode, ki oznanja Boga v vsem, da je, kakor bob v steno. S silo udari v steno, pa se z isto silo odbije nazaj, odkoder je priletel. Nikjer ne boš našel, da bi bil človek s pravim razumom resnični bogotajec, našel jih boš pa veliko takozvanih napihnjenecv, ki so do cela puhli v glavi in v duši, ki bodo rekli: Ni Bo-

ga. Ker se mu zdi moderno in nad vse nobel, se potrkva po prsih: jaz sem svobodomislec, jaz ne verujem v Boga. — Prismoda ošabna. Taje Boga oni, ki že vse jarke in mlakuže življenja do dobra poznajo, poznajo jih, kakor poznajo neke domače živali vse luže in luknje dvorišča in staje. Ker jim oči uro za uro ne gledajo drugega kakor blato, kako morejo nazadnje še kaj lepšega videti; ker jim nos rije vedno po blatu, kako morejo zavonjati rože čednosti in poštenosti; ker jim usta ne poznajo drugega kakor pomije strasti in greha, kako bi mogla taka usta občutiti sladkost Boga v podobi svete hostije pri obhajilu. Vse telo se jim je usločilo k zemlji in blatu, ker venomer rijejo po njem, ali je čudno, da ne vidijo zvezd nad seboj, da ne vidijo sonca, da ne vidijo svetlega neba, da ne vidijo lepote božjega stvarstva, da ne vidijo v tem stvarstvu — Boga. Ali je čudno, da taje Boga?

Prav nič ni čudno.

Čudno pa je, da jih je toliko, ki hodijo za njimi, kakor goske za gosakom in jim pritrjujejo in jim kimajo.

V cerkvi slušajo duhovnika in mu dajo prav v vsej pridigi, ko govori o Bogu in svetovju, ki Boga oznanja, bodo pa prišli med vinske bratce, bratce, ki znajo katekizem kvant in čenč do zadnje točke, takrat pa jezik za zobe in mir. V cerkvi katoličan, v oštariji zajec-bogotajec, pred duhovnikom vernik, ves pobožen, član Holy Name in ne vem kolikih katoliških podpornih organizacij, pri birtu in rdečem vinskem bratcu pa brez vsake katoliške barve. Fej, tisočkrat fej! Raje imam socialista, ki korajžno pove, čeprav surovo in divje: jaz ne verujem, kakor pa katoličana, ki mu srce pade v hlače, kadar je treba povedati in magari tudi s pestjo udariti ob mizo: Jaz sem katoličan!

O Bog, ko bi prišel danes na svet še enkrat odrešit rod človeški, ne enkrat bi se razjokal nad Jeruzalemom naših duš, tisočkrat bi se razjokal.

Morda bi nas pa sploh ne spoznal vrednim svojih solza, morda bi nas spoznal vrednim samo svojega biča.

Toda danes še potrpi, te prosimo. Danes. Če pa jutri še ne bomo hoteli na tvojo pot, pa udari. Če nam beseda dobrote ne gre do srca, šla nam bo, šla, beseda krvi.

Niho Kmet:

ZVEČER.

O Mati, kako hrepenim,
da bila bi cvet, —
majhen, neznaten ob Tvojih nogah!

Pa je moja duša kakor v slutnji
neke daljne rožne zarje . . .

O Mati moja —
mene je strah! . . .

Vera in nevera.

Dr. Kl.:

” **B**OGA še nihče ni videl.” Te besede so pisane v svetem pismu. — Gotovo ga ni stavka, ki bi bil našel toliko odmeva v človeških srcih, kakor ravno ta: “Nihče še ni videl Boga.”

Pridejo brezverci in pravijo: vidite torej, črno na belem: ni Boga. Pridejo omahljivci in polovičarji in majejo z rameni: Kdo ve? Nazadnje ga pa res ni. Pridejo verniki in pravijo: Ej, treba bo iskati. Morda je utisnil kje svoje stopinje, morda je poslal katerega, ki naj bi pričeval o njem in o njem pripovedoval.

Tako prihajajo od vseh strani in plati in pretresajo vero in Boga. Ni čuda, da se je potem vera v Boga tekom časa v marsikaterem srcu čudovito spremenila. Koliko spremembe in nasprotij je doživela. Kakor magnetna igla med dvema tečajema valovi človeško srce. Prvi tečaj je vera, drugi pa nevera.

Vera — katoliška seveda, ta uči: nad svetovi in vsem ustvarjenim je Bog in tega Boga moremo spoznati iz njegovih stvari, iz ustvarjenega sveta. Človeka ni samo telo, temveč v sebi ima tudi nekaj, česar ne moreš otipati, tudi ne videti, bitje je v njem, ki mu pravimo duša. Med Bogom in dušo imaš neko vez, ta vez je vera. To vez pa je spletel sam Bog po nadnaravnem razodetju, predvsem pa po učlovenjenju svojega Sina. To razodeto vero pa hrani in varuje samo katoliška Cerkev, ki ji je glavni namen, zbirati duše v svoje okrilje in jih voditi k Bogu. — Bog je vseh stvari začetek in konec. — Vseh — to govori vera. V trdih in krepkih stavkih, prav kakor bi jih hotela zabiti v naša srca. Vsi ti stavki pa so si med seboj v tesni zvezi, kakor veriga. Zlata veriga ji pravijo eni, veriga neprecenljive vrednosti — drugi pa se smeji; železna veriga je vera, tekom stoletij vsa zarjavela; veriga je, ki človeštvo samo žuli in rani in reže v meso in kri.

Nevera skuša to verigo zdrobiti, češ, človek je sam po sebi prost, svobodno voljo ima, kaj mu je treba suženjskih okov vere, Boga in cerkve. Bo že sam iz sebe našel pot do večnosti.

To je nevera v pondeljek. V torek si bo nadela drugo obleko in ti pride z drugim naprej: Bog. Da, zakaj bi ne bil? Toda ta Bog je priroda sama. Poglej krog sebe, ko boš tako kje v gozdu, ali na farmi. Ptičke pojo, rožice dehte, drevesa šumljajo, nebo in sonce je nad teboj, veter pihlja in te boža v obraz, tam dalje nekje muka krava, zvonček ji na vratu zvonklja. Glej, vse to je Bog. In tisto veselje, ki ga imaš v sebi ob taki priliki, je vera v tega

Boga. Sonce je Bog, zvezda je Bog, luna je Bog, vse je Bog. V ljubezni do teh stvari, ki jo imaš gotovo v srcu, pa je razodetje božje. Ko boš umrl, boš pa zginil v večni pokoj in te ne bo več, oziroma boš sam žarek Boga, ki je svet.

V sredo se bo nevera zopet drugače oblekla: Ni Boga, ni duše, ničesar ni nad nami. Kar moreš zagrabiti, to je, kar moreš videti, to je, kar moreš čuti s svojimi čuti, to je. Torej samo narava je, samo njeni zakoni kaj veljajo. Boga še nisi videl, torej ga ni, duše noben zdravnik ni našel, torej je ni; vero imeti se pravi hlatasti po zraku, ki ničesar ni v sebi. Živi, veseli se, uživaj iz dneva v dan, dokler ne boš lepo uro zginil. To je resnica, vidiš, vse drugo pa je laž, vse drugo so lepe sanje.

V četrtek bo prišla nevera v žalostni obleki: Ah, ves svet je samo gorje, sama tegoba in težava. Najbolje bi bilo, da bi človek sploh rojen ne bil, ali pa, če si že rojen, kupi si vrv in se obesi, revolver si dobi in se ustrelji, skoči v vodo, ali kar že, samo konec napravi mizeriji, v katero si zašel s tem, da si se rodil.

V petek ima še vedno isto žalno obleko, samo malo se je premislila: Človek, je tegoba to življenje, toda nazadnje ga morda le preneseš, morda si toliko dober, da boš obstal. Živi torej, kolikor moreš, pravzaprav životari. Igraj svojo vlogo, dobro, dokler si na odru življenja, ne pozabi pa: za kulisami ni ničesar drugega, k večjemu še garderoba za igravce, kjer si slečeš svoje življenje in stopiš v nič. Za smrtjo ni ničesar drugega. Nič je večnost.

V soboto si bo nadela nevera najmodernejšo obleko. Resnice sploh ni. Kaj ti je treba spraševati: zakaj in čemu. Vse je dovoljeno. Glej, da boš dobil vse hudo in vse dobro pod svoje noge, pa boš gospodar vsega. Teptaj kakor gospodar, udarjaj ob tlak kakor gospodar, spravi s poti, kar ti je na poti, prosto pot mora imeti gospodar.

Obleke nevera. Vsak dan drugačna, prav po modi. Vera pa, ta ima samo eno obleko, praznično obleko, to obleko nosi v petek in svetek, ima jo na sebi od večnosti sem. Sam Bog ji je to obleko dal. Spominjaš se gotovo, kako te je mati časih učila, da je Bog v nebesih, da vlada nebo in zemljo, da je vse s svojimi rokami napravil. Učila te je, da je nad nami dober oče. Da je to naš namen, priti k temu očetu. Vero, ki nam jo je dobra katoliška mati vcepila v srce, to je prava vera.

Prišel pa bo vseeno dan, ko bo tudi v tebi zavrelo: Ej, saj bi nazadnje lahko živel brez Boga in ve-

re. Dan, ko boš vrgel otroško odelo od sebe, z njo pa bo v nevarnosti otroška vera. Dan bo prišel, ko bo zavrelo v tebi kakor nov mošt in boš mislil, da ne bo dobrega vina, če preje ne vržeš od sebe vse božje misli. Prišel bo dan, ko boš omahoval strt in ponižan od življenja v obupu in razdvojenosti, ko bo tvoja duša tonila v močvirju strasti in greha in ne boš

imel toliko ponižnosti v sebi, da bi se spovedal Bogu in se kesal. Takrat se spomni zadnjega dneva, zadnje ure, ko bodo tvoje roke iskale po odeji nervozno in nemirno, ko bodo tvoje oči begale sem in tje po mrtvaški sobi in potem osteklenele: v večnost, v Boga, v resnico.

Sirotišče šolskih sester v Kansas City, Kans.

P. Evstahij:

Pisma pisana pred tabernakljem.

V meni, krog mene razliva
božja se luč ljubezniva
kakor da bitje sva eno! —

Moljen Gospod, posvečeno Tvoje ime
bodi sedaj in na veke!
V morje se vračajo reke —
K tebi srce posvečeno:
v čisti ljubezni sva eno,
Kaplja vode
duša nevredna je moja,
priti ne more brez boja
v Tvoje nebo zaželjeno,
bitje brez Tebe nobeno
k Tebi ne sme —!

Duši nevesti si vprichen,
vendar brezmejno različen,
v sveti ljubezni sva eno,
vse je brez Tebe zgubljeno,
prazne želje — — !

Morje svetov Ti je znano,
bil si od vekov pred mano,
blažen brez stvarstva — Vseeno
terjaš, Dobrotni, pošteno:
"Daj mi srce —!"

Kar je na zemlji pozabil sem vse —
Blizu tak blizu je Sveti Bog,
rahlo me božajo roke njegove,
ziblje, objema mir zaželjeni
kakor otroka — —

Duh moj naročje Edinega čuti. . .
Blaga, dobrotna božja je dlan. —

Skrito razliva najslajši se vonj,
cvet ga razširja, ki jasno cvete,
cvet, ki od vekov že polno cvete,
cvet, ki vekomaj sveže cvete,
cvet, ki mogočno in sočno cvete!

Hvalnico v prsih prepeva mi zvon —
kakor da Cerkev pobožna je v meni,
kakor da Cerkev vesoljna je v meni.

Pesem najglobljo že duša mi sluti —
našla Naročja je mir zaželjeni,
pesem izvoljenih duša mi sluti,
dvigajo, božajo božje me roke.

Blizu tak blizu sveti je Bog.

V Tebi nebes je nebo,
čiste lepote Oko. —

Pisma pisana pod križem.

Tvojih žarkov lepota se nežno mi bliža,
o da bi mogel biti na veke Tvoj,
o da bi mogel biti za vselej sveži cvet paradiža!
Roža belordeča naj bom, Zveličar moj!
Celo mi bitje prenovi! Kliče duša nevesta,
vrata odpri skrivnostnega mesta,
ondi pojo serafini. . . Pridi Zveličar moj,
pridi o jagnje! —

Sonce brezmadežno, v Tebi je vse pomlajeno!

Tvojih žarkov lepota se nežno mi bliža. —

Nisem še čist o Beseda. Čuj me, usliši le eno
prošnjo, le eno, Zveličar moj! — —
Stori, da bom mogel biti na veke Tvoj
Stori, da bom za vselej sveži cvet paradiža!
Ti me prestvari, da vreden svetih poljubov
Tvoji ljubezni peti bom mogel
pesem visoko —

Vsadi mi lilijo na vrt srca, Zveličar moj,
jasni cvet, ki raste iz Tvojega križa! —

“Novi Lurd” na Dolenjskem.

Leopold Kolbezen:

BILO je leta 1908, v jubilejnem letu (50) Marijinih prikazovanj v Lurdu, ko je izdal ljubljanski vladika Jeglič pastirsko pismo o proslavi 50letnice Marijinih prikazovanj v Lurdu, z željo, naj tudi Slovenci v vsaki župniji na primeren način proslavijo ta jubilej.

Kot kaplan v Šent Jerneju sem šel 11. februarja (na dan prvega Marijinega prikazanja v Lurdu) istega leta bolnika previdet v vas Rakovnik pod Gorjanci (nekako v sredini ob stezi, ki pelje iz mesta Kostanjevica v samostan Pleterje). Steza me je peljala tik pred vasjo mimo skalne dupline, ene manjše, druge večje, izpod katere je žuborel bister studenček med gosto zaraščenim skalovjem, popolno podobne onim lurškim duplinam na masabjelskem skalovju v Pirenejih. Takoj mi šine v glavo misel, da bi bilo najprimernejše postaviti za jubilej kip lurške Gospe v ono manjšo duplino. To svojo nakanano sem razodel nekoliko dni pozneje kartuzijanu p. Brunu iz pleterskega samostana, ki se je po opravljenih mudil v šentjernejskem župnišču. On je moj sklep zelo pohvalil in me vprašal, če že imam kip lurške Matere božje. Ko mu povem, da ga nameravam naročiti, me zavrne: pojdite z mano v samostan pleterskega. In zares, takoj me popelje v samostan. Ko so bili

vaj nedolžne, prosi za grešnike, varuj Tebi posebno posvečene, stori nas vse, kakor Bernardiko srečne, ako ne na tem, pa na onem svetu. 29. VI. 1906.”

Iz pleterskega samostana smo kip slovesno prenesli v šentjernejsko župnišče in po mnogih slavnostnih pripravah s sodelovanjem Marijinih družb iz leskovškega dekanata, smo na Petrovo l. 1908 v slovesnem sprevodu kakor na Telovo prenesli Marijin kip ob udeležbi 7000 vernikov iz vseh župnij tega dekanata k skalni duplini, kjer so dekleta Marijine družbe igrale lurško pastarico.

Na predvečer je imela šentjernejska požarna bramba obhod z bakljado, medtem ko so župljani bajno razsvetlili svoja okna. Slavnostni sprevod je lepšalo kot špalir 150 vojaško uniformiranih malih vojakov (šolarjev) in 300 deklic z zastavicami in šest kot angelčki napravljeni. Med igro “Lurške pastarice”, v trenutku, ko se Gospa prikaže, smo postavili v duplino Gospejin kip, na kar so mladeniči in dekleta Marijinih družb zapeli in deklamirali temu primerno sestavljene pesmi in deklamacije iz “Bogoljuba”. Nato so bili vsi udeleženci pogoščeni od kartuzijanov s sadjem, vinom in pecivom in razdelilo se je med nje 3000 lurških svetinjic in 3000 jubilejnih podobic. Po naročilu pleterskih kartuzijanov je pri slovesnosti pričujoči frančiškan iz Novoga mesta vlil steklenico prave lurške vode v studenček pod duplino. Od tedaj so začeli tja zahajati

treščil ob tla, da se je razletel na kose (153 koscev), toda v osmih urah ga je domači, v bližini stanujoči kipar tako skupaj sestavil, kakor da bi ne bil nikdar razbit. Trije možje so dotičnega hudodelca zaradi tega brezbožnega početja nekoliko zlasali in bili so pred novomeškim sodiščem obsojeni na trimesečni zapor, oni brezbožnik pa poslan v norišnico, češ, da je umobolen, čeprav je bil popolnoma zdrav in je sam jasno povedal, da je razbil kip, češ, da je hotel preprečiti "babje češčenje".

Pa vkljub vsemu nasprotovanju se ljudje niso dali odvrniti od češčenja Marijinega kipa od studencu. Prihajali so tudi darovi od vseh strani. In s tem so častivci Marijini pripomogli, da se je moglo studenec obokati in napraviti kamenite stopnice in dve vodne cevi, eno za piti, drugo za umivati s primernim umivavnikom in cvetličnimi nasadi in gredicami. Tekom deset let so postavili nad studencem ob desni strani altar in provizorično leseno kapelico z zvonikom, kamor so božjepotniki obešali svoje zahvalne tablice, podobice in druge devocionalije, ženske pa svoje kite in druge okraske. Prošnje šentjernejških župljanov so nagnile ljubljanskega škofa Jegliča, da je ob desetletnici, na Jernejevo leta 1918 osebno vodil mnogobrojno procesijo 4000 vernikov iz župne cerkve k romarski kapelici na Rakovnik (vas v pobočju Gorjancev), kateremu je ljudstvo dalo ime "Novi Lurd" in to ime je zdaj splošno v rabi za ono božjo pot, tako v govoru naroda, kakor tudi v pismu in občevanju, kar dokazuje mnogoštevilne razpisane ob zadržanih ...

Nadpastir si je v Novem Lurdu ogledal prostor, kjer se je nameravalo na željo vernikov vsled obilnih milodarov in prispevkov sezidati cerkev v čast lurški Devici. Nato je po primernem nagovoru, v katerem je povdarjal pomen Lurda, opravil prvo sv. darilo ob asistenci duhovnikov na altarju novolurške Gospe. Za njim je daroval sv. mašo Leopold Kolbezen.

Od tedaj se tukaj redno daruje sv. maša v čast lurški Devici vsako soboto. — Meseca majnika je tu vsaki dan duhovno opravilo in Šmarnice. Ob Marijinih praznikih, 11. februarja, na binkoštni ponedeljek in na Petrovo so tukaj veliki Marijanski shodi in ob nedeljah tjakaj redno romajo mladeniške in dekliške Marijine družbe iz raznih župnij Dolenjske, kjer skupno molijo sv. rožni venec, lavretanske litanije, pojo razne Marijine pesmi, prinašajo svoje darove, pijejo in se umijejo v blagoslovljeni vodi iz studenca in ne brez uspeha, kar potrjujejo vedno večji obiski romarjev in zahvalne tablice za dobljeno zdravje, ki so po stenah lepo razobešene. Tudi bergelj ne manjka in bolniki na očeh dobijo splošno polajšanje pri rabi vode iz studenca.

Tako dogodki iz vseh časov krščanstva potrjujejo resnico besed iz zahvalne pesmi Marijine (magnificat): "Odsih dob me bodo srečno imenovali vsi narodi zemlje."

Tudi naš mali slovenski narod ne zaostaja v Marijinem češčenju, kakor ... družb ...

Cigan -- kralj.

Fran Milčinski:

RELEPA je bila županova Kata, še bolj pa ošabna. Snubil jo je sam ban general, pa ga ni hotela, komaj da je vzela za spomin umetalen prstan zlat, podaril ji ga je v slovo, naj jo obvaruje vsega zlega. Oče in mati sta jo kregala, ona pa nič ni marala za njih besede. Vsako jutro je tekala k reki, k vodi hladni, vanjo se je gledala in sama sebi se čudila: "Joj, prejoj, kako sem lepa, vsak cesar, vsak kralj bi se lahko ponašal z menoj!"

Pa pride neki dan v županovo krčmo cigan, mlad je bil in črn. Segel je v svoj pisani žep, iz žepa prinesel je zlat cekin in zatočil ga je po mizi, da je po vsej hiši zletel glas. Naročil je vina, natočil je kupo in smelo napil Katici: "Pomozi ti Bog, Katica! Ali boš, ali boš moja nevestica?"

Katica mu ni odgovorila, grdo ga je pogledala, okoli se je obrnila.

Cigan pa se je na glas zasmel, zažvenketal je s cekini, črno jo je pogledal in v drugič ji napil: "Pomozi ti Bog, Katica, ne boj se me, kralja ciganskega!"

Katica se je postrani vanj ozrla, že se ji več ni zdel tako črn in grd, ponujal ji je kupo, malo je odpila in mu nazdravila in ko je pokusila od njegovega vina, že se ji je videl cigan lep in ponosen.

Cigan je še v tretjič ji napil: "Pomozi ti Bog, Katica! Ali boš, ali boš žena moja? Devet imam visokih gradov, deseti se zida nov, v njem ti boš stanovala, nad drugimi kraljevala."

Katico so zmešale besede in vino, prijazno je pogledala cigana, mu nazdravila in izpila kupo. In dala mu je roko in vero, stopila sta pred mater in cigan je zasnubil Katico.

Mati se je prestrašila in je rekla: "Generala si zavračala in bana, in zdaj ti je dober črn cigan!"

Katica pa je rekla in odgovorila: "Cigan je, pa je kralj, ima devet gradov, deseti se mu zida nov, v tem jaz bom stanovala, nad drugimi kraljevala. Zato vzamem cigana in nikogar drugega."

Stopila sta še pred župana, župan je bil žalosten in je rekel: "Kakor si boš postlala, tako boš ležala, idi, kamor te žene tvoja pamet neumna!"

Cigan je zasukal Katico, zavriskal je in rekel: "Oče župan, štejte doto, mati županja, pripravljajte balo! Jaz imam devet gradov, deseti se zida nov za mojo mlado ženičico, prelepo županovo Katico."

Mati županja je bila huda: "Kaj bo ciganki bala, ciganki je treba le mavhe tri, v prvo da prosi zaseko, v drugo da prosi moko belico, v tretjo da prosi rumeno pšenico." In vrgla ji je tri mavhe.

Oče župan pa je rekel: "Vzemi, kar ti gre!" in gori je naštel dotico v denarju rdečem, belem in zlatem.

Cigan je ročno pograbil doto v tri malhe, obesil jih je Katici okoli vratu in odšla sta.

Konec vasi se je Katica ozrla nazaj; na pragu je stala mati in si brisala solze. Cigan pa je potegnil Katico za seboj in ukazal: "Naprej! Dolga je še najina pot čez trato zeleno, čez plano poljano, skoz temni gozd!"

Šla sta daleč, predaleč in ko prideta na trato zeleno, reče Katica in pravi: "Kaj ti povem, moj kralj in cigan, moje bele noge močno me bole, niso vajene takih steza!"

Cigan se je zakrohotal: "Prezgodaj te noge bole! Naprej, naprej, še dolga je najina pot čez plane poljane, skoz temni gozd!"

Gresta, gresta daleč, predaleč, prideta na plano poljano. In Katica reče: "Kaj ti pravim, moj kralj in cigan, moje bele noge mi že krvave, niso vajene takih steza!"

Cigan se je zakrohotal: "Potrpi, kmalu te nič ne bo več bolelo! Naprej, naprej skoz temni gozd!"

Katica je obmolnila, od bolečin so se ji udirale solze.

Gresta, gresta daleč, predaleč, prideta skoz temni gozd. Kraj gozda je stala smrečica, pod smrečico se usedeta.

Cigan ji reče: "Kaj ti pravim, Katica, skoraj te sprejme tvoj novi grad! Daj mi semkaj dotico, da jo preštejem!"

Katica je snela mavhe tri, cigan je stresel denar predse na tla in ga štel v klobuk. Katica pa je bila trudna in se je ozirala, kje so gradovi.

In ko se je ozirala, pretrese jo groza: v gozdnem mraku je razločila devet vislic, na njih je viselo devet žena, desete vislice pa so bile nove in prazne. Te so bile njen grad!

Premagala je grozo, da se ne izda ciganu. Spomnila pa se je prstana, ki ji ga je dal ban general, ta prstan je imel drobno piščalko, njen glas je nesel čez hrib in plan, in zapiskala je nanj.

Cigan preneha šteti in vpraša: "Čemu piskaš?"

Katica pa ga prijazno potolaži in reče: "Moj kralj in cigan, zapiskala sem, da se zdrame tvoji valpti in hlapeci in prihite naju sprejet!"

Cigan se je zakrohotal. "Pri moji veri!" je rekel, "valpet, ki te sprejme, ni več daleč." Zmotil se je pa v štetvi, stresel je denar iz klobuka in pričel od kraja.

Katica je poslušala in sapo zadrževala, vse je bilo tiho in zapiskala je v drugič.

“Čemu piskaš?” zakliče cigan.

Pobožala ga je in potolažila. “Moj kralj in cigan,” je rekla, “zapiskala sem, da se zdrame tvoje dekline in hite pripravljati mehko posteljico.”

Zakrohotal se je cigan: “Vera, tvoja posteljica je že pripravljena! Ne piskaj več, zmotila si me, da moram še enkrat pričeti!”

Katica ga je gledala in je trepetala. “Kaj delaš, ljubi moj kralj in cigan?”

“Pletem ključ za v tvoj grad! Kako širok je tvoj vrat?” In ji je hotel pomeriti zanjko na beli vrat.

Tačas pa pridrvi iz gozda ban general s svojim lovcem, zgrabita cigana in ga obesita na desete, nove vislice, da je visel poleg devetih umorjenih žena.

V dolini prijetni

je ljubi moj dom...

Katica je poslušala in sapo zadrževala, od daleč, od daleč se je začul lovski rog, pa je koj zopet utihnil. Bil je ban general, lovil je jelena, čul je pristana glas in mu sledil.

Katica je v smrtnem strahu še tretjič zapiskala.

Cigan ji je mrko pogledal v blede obraz in v plahne oči in zakrohotal se je divje: “Le piskaj, saj piskaš zadnjikrat!” Denar je stresel v mavhe, odrezal je z drevesa trto in pričel jo viti.

Tam je visel in bele srake so mu bile sosede, so se vanj zaletavale in lase mu pipale; črni gavrani so mu bili ljubi angelci in so meso mu raznašali po zelenem borovju.

Županovo Katico pa je minila ošabnost in ker je ni maral več ban general, je vzela za moža njegovega lovca. Na svatbo sem bil povabljen tudi jaz; dali so mi iz naprstnika jesti, iz rešeta piti, da sem še danes sit.

Dom.

Dr. Jože Jeraj:

I moderni ljudje ničesar tako ne pogrešamo, kakor mirnega, stalnega koticčka, kjer naj bi počivali od trudapolnega dnevnega napora in našli za svojo dušo prijetno zavetje. Kako vzplapola našemu kmetu srce, kaki vznešeni občutki ga navdajajo, ko ogleduje svojo hišo, vrte in njive, ko odpočiva od tedenskega dela v nedeljo. Stalnost njegovega bivališča, zavest, da je lastnik tega, kjer prebiva in od česar se redi, spomini, ki ga vežejo na njegove pradede, vse to da njegovemu domu poseben sijaj in prijetnost, ki bi je ne dal za ves denar vsega sveta. Ta navezanost na dom mu daje tudi moči, da vse žrtvuje in stori, da ohrani ta dom sebi in svoji družini. Iz stalnega doma črpa tudi neprenehoma novih energij, da ostane zvest podedovanim šegam in veri svojih pradedov. Tako je kmečki dom najtrdnjša podlaga npravne moči naroda in tudi največja opora vere.

Žal, da takega doma, ki ima že svoje šege, vero in svoje veselje, nimajo mnogi, mnogi ljudje, ki jih je vrgel vrtinec življenja in boj za vsakdanji kruh v mesta in tovarne. Namesto hiše z vrtom in njivami, kjer bi stalno prebivala ena družina, mora moderni brezdomovinec stanovati v stanovanjskih kasarnah. Nešteto družin, očetov, mater in otrok je tukaj natrpanih na malem prostoru. Družine se ne morejo prav razviti, otroci, mladina, ki tako zelo potrebuje zraka in zelene trate, da se razgiblje in izživi, mora veneti med mračnimi in stisnjenimi zidovi. Njena mladost ni prešerna, zelena in lepa, že tu se jim vbrizgne v srce strup mračnega nezadovoljstva, ki jim razjeda vse življenje. Vsega tega je kriv moderni kapitalistični duh, ki le računa na korist, ne pozna pa nič potreb duše in srca. Tudi moderne stanovanjske kasarne so le preračunjene na večji dobiček; prostori in oprema, vse je na to usmerjeno, da lastnik izbiže čim več dobička iz hiše. Ako pa vsled tega umirajo otroci, očetje in matere, da se uničijo od skrbi in žalosti, to je modernemu kapitalizmu vseeno.

Če je mestni proletarec zgubil domovino za svojo dušo, stalni dom, si mora prizadevati, da si v teh razmerah, ki tako zelo otežkočujejo ljubezen do domačega ognjišča, ohrani vsaj nekoliko tiste iskrene domačnosti, ki jo ima kmečki dom. Napraviti mora tisti mali prostor in male sobe, ki mu jih še privošči kapitalist, za malo kraljestvo za svojo družino.

Vso važnost mora posvečevati ljubezni do svoje družine, do otrok. Saj je nazadnje ljubezen do otrok, ki mu jih je Bog dal, tisto edino, kar mu ne

more vzeti kapitalistični malik. Med štirimi stenami svojega stanovanja najde pri družini zavetišče ob težkih urah; tukaj je njegovo najboljšo razvedrilo. Saj je vse to, kar se dandanes imenuje razvedrilo po mestih, več ali manj le drvenje za nezdravimi miki, katerim navadno sledi še večja utrujenost. Najboljše okrepčilo najde vedno — v družini. Tukaj ga nihče ne zlorablja, izžema in goljufava, nihče mu ne prisluškuje in ga hote napačno ne umeva. Tu more povedati nemoteno svoja mnenja, dajati izraz svojim čustvom in bojaznim. Med tujimi ljudmi zunaj doma je to le redkokedaj mogoče; tam mnogi kar čakajo, da bi našli na njem kako slabost, ga opravljali in mu škodovali. Le pri svojcih najde razumevanje, sočutje in prizanašanje.

Svoj dom moramo zato napraviti mi vsi za prijetno bivališče, kjer se bodo počutili vsi člani družine zadovoljne. To ni mogoče brez medsebojnega razumevanja. Mladi ljudje hočejo veselost, zabavnost, stari si želijo bolj miru. Dečki se igrajo bolj hrupno, deklice ljubijo nežnost tudi v igri. Koliko novega življenja se lahko ustvari, ako zna družinski oče med temi nasprotji pravilno posredovati, tako da plemeniti in tihi člani ne trpijo. Skrbeti mora za to, da močnejši slabejše podpirajo in se prilagodijo vsi kljub nasprotnim značajem ljubeznivo drug drugemu. To ustvarja nov duh v domu, duh ljubezni in medsebojne prisrčnosti, ki bo v marsičem olajšal stiske modernega proletarskega doma.

Tudi opravo stanovanja lahko tako uredimo, da bo zadihal iz nje duh domačnosti kmečkega doma. Napravimo v vsaki hiši domači oltarček (posvetitev vsega doma Srcu Jezusovemu, ker je ravno pobožnost Srca Jezusovega nov vir sreče za naše družine), ki naj kot božji koticček vso družino zbira k skupnim pobožnostim. V starokrajskih kmečkih domovih je imel ta božji koticček velik pomen: k zakajenemu križu sta gledala že stari oče in mati in sklepala svoje roke. Ko se sedaj zbirajo ob njem vnuki in vnukinje, se jim zdi, kakor da bi plavali nad njimi duhovi rajnih dedov in bi z njimi skupno molili za hišo in njen blagor. V takih kmečkih domih je križ središče domačega življenja. Tja namerita ženin in nevesta svoje prve korake, ko prideta v nov dom, tja prinesejo vsakega novorojenega otroka, da ga priporočajo božjemu Ljubitelju otrok. Pod križem blagoslavljata oče in mati otroke, ki gredo v nepoznano tujino.

Ali bi se ne dalo vse to na svoj način upeljati tudi v proletarskem domu? Ravno vera ima taka sredstva in take moči, ki znajo oživiti tudi mrzle in mračne stene proletarskega doma, ako jo le sprej-

mejo. Tudi v proletarski sobi moramo upeljati božji kotic, ki naj bo kraj najlepših spominov in notranjega srčnega življenja tudi za ubogega delavca. Vera in ž njo združeni običaji bodo prinesli veselje in lepoto v njegov dom, ki je brezverski proletarec ne pozna. Mislimo samo na lepe spomine svoje mladosti, na tiste predvečere godu očeta in matere, ali celo lastnega godovanja. Spominjam se še svojega godu, ki sem ga praznoval kot majhen otrok doma. Kaki občutki so me prevevali, ko sem zvečer, predno sem šel spat, skozi luknjo kuhinjskih vrat vtaknil nosek in ugotovil prijetne duhove, ki so mi prerokovali, da me hoče mamica zjutraj iznenaditi s posebnimi darovi. In zjutraj, kako je bilo nedopovedljivo prijetno, ko so obrazi vseh, mame, očeta, bratov in sester, žareli od veselja, vsi srečni. In kakšni darovi! Mogoče bi jih kak razvajen otrok dvajsetega stoletja nič kaj ne upošteval: mala pekarija, lepo zaokrožena presta in nekaj praktičnega, nogavice, robec in take reči, ki bi jih itak morali kupiti. A vse to je imelo zame neizrečeni pomen. Lepo pogrnjena miza, šopek na mizici, vsega tega veselja bi ne dal za ves svet. Nogavice in robce sem shranjeval in čuval in jih kot drag spomin na god posebno obzirno rabil. Še pri zadnji capi sem si mislil: to je dar! Zmislil za take malenkosti, neznatne stvari — ustvari človeku trajno veselje!

Škoda, da so ti lepi prazniki goda, rojstnega dne, poroke, že tako v naši moderni kulturi izumrli, da je z njimi izumrl tudi precejšen del veselja po dru-

žinskih domovih. Moderni ljudje živijo v topi, vsakdanji enakomernosti. Tiho hrepenenje srca po veselju in sreči pa skušajo zadušiti po različnih zabaviščih, kinematografih in beznicah. Vsak išče zunaj doma svoje veselje, vse beži iz toplega gnezda domačega ognjišča, oče, mati, sinovi in hčere. Ni čuda, če je to gnezdo domačega doma čisto zgubilo svojo toploto, saj so stari in mladi zleteli iz njega.

Življenje in veselje pa bomo dobili nazaj, ako zopet dobimo zmisl domačega življenja. Od lepote prožeto domače življenje nam bo odkrilo tajne vire veselja. Mati ne da za ves svet veselja, ki ga ima, ko ob njenem godu malčki s šopkom v roki razodevajo svoje čestitke. Ob doživljanju takih dogodkov spozna, da je največje in najlepše za druge delati in trpeti, kajti ob teh trenutkih lahko beremo iz oči naših dragih naklonjenost in dobroto, ki je skrita globoko v njih, četudi surovo življenje dostikrat pokaže na njih le nasprotno, senčne strani njihovega bitja. Če bomo vsem našim domom, posebno delavskim, dali nazaj versko-čustveno stran življenja, bodo nam postali zopet naša domovina, in sicer ne samo za telo, temveč tudi za dušo. Kdor je v takem domu vzrastel in bil vzgojen, ne bo pozabil tega nikdar več. Naj še tako zabrede, spomin na skrivnostni kotic v domači hiši, na nedolžno-veselo mladost, ga bo nazaj privedel na pravo pot. Dom z altarčkom je tako velik studenec življenja, ob katerem bo bolno človeštvo ozdravilo.

J. Pucelj:

EVANGELJSKI SONETI.

“Od mene poberite se, prokleti!
Ker lačen bil sem, žejen, nag, bolan,
in v ječi bil sem, toda prihiteti
mi na pomoč kdo hotel je voljan?”

“Kdaj videli smo Te, Gospod, trpeti?”
“Resnično mojih bratov dan na dan
nebroj trpelo je, a vi, odeti
v škrlat, ste mimo šli, o ni zaman.”

Vas klicalo je vdov, sirot gorje! —
A vi, ubogi, k meni pridite,
da slavo mojega Očeta vidite!”

In Sin človekov k vsakemu se sklone,
objemlje jih, deli jim večne krone,
ki v njih blišče se biseri — solze.

“Vode mi zajmi, piti daj mi, žena!”
“Kako, ko Jud si, mene prosiš piti
Samarijanko?” — “O da ti ceniti
bi znala milost to, bi prošnja ena

privrela iz srca ti preiskrena,
da jaz bi vode žive dal ti piti.
Kdor pije vodo to, še mora priti;
kdor pije vodo živo, več nobena

ne žge srca mu žeja vekomaj.” —
Še nam, Gospod, daj te ovde življenja,
ki vre iz večnosti in v večnost gre!

Kako živi drugače duša naj,
resnice večne, večne sreče žejna,
kako živi drugače naj srce.

Omer in Omerka.

Fran Milčinski:

RI so device kresovale. Na beli cesti sredi vasi so netile kres, veselo so rajale okoli kresa in zraven prelepo prepevale. Njih petje se je razlegalo čez polje in brdo daleč v drugo deželo, tam je živel mladi Omer s svojo majko.

Zbudil se je mladi Omer sredi noči in poklical je svojega vernega hlapca. "Ali čuješ glas, ki prihaja od izhoda? Ali je to glas drobnih ptic, ali je to glas čistih devic? Obrzdaj, obrzdaj konjiča dva, da pojezdiva za glasom!"

Sedla sta ročno na iskra konjiča in pojezdila proti izhodu, odkoder je prihajal glas, čez zeleno brdo, čez ravno polje in priletela sta sredi vasi, kjer so kresovale tri device, kresovale in lepo prepevale.

Omer je stopil s konja in prijazno vprašal: "Katera izmed vas poje najlepše?"

Odgovorila mu je najstarejša, uljudno se mu je poklonila in nasmejala: "Jaz sem hči župana, ki ne dela drugega, nego preštevuje bele tolarje, jaz pojem kakor veliki zvon."

Odgovorila mu je druga: "Moj oče, oskrbnik, ne dela drugega, nego meri rumeno pšenico. Jaz pojem kakor drobni ptič."

Tretjo pa je bilo sram, obrnila se je, da odide stran, pa Omer jo ustavi in reče: "Povej še ti, kdo si in kako poješ!"

Odgovorila je: "Omerka sem, uboge vdove hči, in pojem le tako, kakor znam, reva."

Omer ji je podal roko in rekel: "Omerka od izhoda, ti boš moja žena, druga nobena! Še jutri pošljem svojo majko, da te zasnubi."

Lepo sta se poslovila in Omer je z vernim hlapcem odjahal nazaj proti zahodu čez širno polje, čez zeleno brdo, na materin dom.

Drugo jutro mu veli mati, siva je bila in stara: "Omer, moj sin, čas je, da se oženiš! Kam ti grem prosit neveste?"

"Nikamor drugam, ljuba majka," je odgovoril Omer, "nego na izhod k Omerki devici, ta bo moja žena, druga nobena, njej sem dal svojo vero!"

Majka ga je zavrnila: "Ne maram neveste od izhoda, ne maram Omerke, nepoznane in revne! Poiščem ti nevesto od zahoda, košato in bogato, to vzameš!"

Tako je storila. Šla je snubit deklico z zahoda, sto svatov jo je spremljalo, ne eden več, ne eden manj, in ko so se vrnil z nevesto, se je ravnala poroka. Hrupno in veselo je bilo ženitovanje, tri dni in tri noči so sedeli za polnimi mizami nevesta in mati in svatje, jedli so in pili, trkali in si nazdrav-

ljali in tri dni in tri noči so jim godci godli okroglo: "Ditum ditum hopsasa, ditum ditum daja."

Ni pa bilo med veselimi svati ženina Omerja. Sam je sedel v tihi kamrici, na slikani skrinjici, in pisal je drobno pisemce: "Oj Omerka moja zlata, gotovo si že čula o moji poroki in zdaj misliš trojno misel. Prvič misliš, da sedim med svati poleg neveste; ako sedim, nikdar naj ne vstanem! Drugič misliš, da nevesti poljubljam lice; ako ji ga poljubim, usahnejo naj mi usta! Tretjič misliš, da bom počival poleg svoje neveste; ako bom počival, nikdar se naj ne prebudim! To daj Bog! Omerka, mila moja devotka, moje srce je tvoje, pridi mi naproti čez ravno polje, čez brdo zeleno!"

Napisal je to pisemce in ga dal vernemu hlapcu, da poleti z njim na izhod k Omerki devotki.

Omerka devotka je dobila drobno pismo v roke in se ga močno prestrašila. Jokala se je in napisala je odgovor: "V gori visoki je hladen vodnjak, v hladnem vodnjaku je gruda snežena, vzemi, moj Omer, grudo sneženo in jo pritisni na svoje prsi! Kakor se bo ta gruda talila, tako se za teboj tali mi srce. Danes tri dni ti pridem naproti!" Napisala je drobno pismo in ga dala vernemu slugi, naj ga nese svojemu gospodu.

In ko je odposlala pismo, si je naročila v hišo krojača, čevljarja in mizarja, da ji hite pripravljati poročno obleko in balo. In še je poslala po opletanke, po najljubše ji prijateljice, da jo lepo opletajo, še lepše jo oblačijo, kakor gre za veselo poroko.

Omerka ni kazala svoje žalosti, šalila se je in se smejala, pa so jo izpraševale opletanke, zakaj je tako zlate volje, in Omerka jim je odgovorila: "Kaj ne bom vesela, ko imam krojača v hiši, ki mi dela in mi šiva lepo belo srajčico: ne predolgo, ne prekratko, saj ne bom plesala v nji."

In ko so jo v drugič vprašale, jim je zopet odgovorila: "Kaj ne bom vesela, ko imam čevljarja v hiši, ki mi dela in mi šiva lepe nove čevlje: ne prevelike, ne premajhne, saj ne bom plesala v njih."

In še v tretjič jim je povedala, da je vesela, ker ima mizarja v hiši: "On mi dela, on mi struže lepo novo hišico, ne predolgo, ne prekratko, saj ne bom plesala v nji."

Ko pa napoči tretji dan, je skrivaj izginila z doma — odšla je Omerju naproti.

Sredi širokega polja sta se srečala. Srečala sta se, nič nista rekla, le objela sta se in umrla od prevelike tuge. To je gola, čista resnica!

Našli so ju mrtva in hoteli so ju pokopati v skupen grob.

Toda Omerjeva majka ni dala. "Daleč naražen," je ukazala, "vsakega na svojo stran cerkve!" In tako se je zgodilo. Zakopali so ju: njega na zahodno stran cerkve, njo na izhodno.

Leto je teklo in glej čudo: iz njegovega groba je pognala trta muškateljna, visoko se je vzpela po zidu na streho in še čreznujo. Iz njenega groba pa je vzknila rožica rumena, poganjala je više in više in preko cerkve se združila s trto.

Mimo je peljala uglajena steza, po stezi so se šetali ljudje in se čudili: "Moj ti Bože, čudo veliko, ali

sta to mož in žena, ali sta to brat in sestra, ko se trta okoli rože vije?"

Oni, ki so znali, so povedali: "Nista mož in žena, nista brat in sestra, nego dragi sta in draga od zahoda in izhoda. Živima ni majka dala se ljubiti, pa se ljubita sedaj trta in rožica."

Čudo se je hitro razneslo po vsi deželi in vsa dežela je žalovala za Omerjem in za Omerko. Žalovala je tri dolga leta: leto dni se niso pele pesmi, dve leti se niso glasile citre, tri leta so nosili črno!

Mlada Breda in deveti kralj.

Fran Milčinski:

LEŽI, leži ravno polje, preko polja drži uglajena cesta, za cesto se dviga beli grad. Notri sta živela plemenit gospod in plemenita gospa in sta imela hčerko, edino hčerko z imenom Bredo — mlada Breda lepo ime!

Morila ju je pa huda skrb. Vojska in lakota sta ju bili svoj čas, ko nista imela hčerke, prisilili, da sta zastavila beli grad Deveti kraljici, zdaj se je pa bližal dan plačila, pa nista imela s čim poravnati dolga.

In zgodilo se je, prav ko je mlada Breda izpolnila tretje leto svoje starosti, da je prijahala Deveta kraljica, pokazala je pismo in pečat in zahtevala denar ali grad.

Plemeniti gospod in plemenita gospa sta jo prosila, naj ju vsaj zaradi mlade Brede ne požene po svetu.

Deveta kraljica je pomislila in je rekla: "Naj bode, grad vam ostani in dolg bodi izbrisan, ako zaročita svojo hčerko, mlado Bredo, mojemu sinu, Devetemu kralju. Ko bo stara 16 let, pride ponjo!"

Zbegana roditelja sta v veliki svoji stiski vse obljubila, segli so si v roke in Deveta kraljica je zopet zapustila grad. Gospod in gospa sta se pa tolažila, da se v teku dolgih let marsikaj lahko izpremeni in da ne bo treba izpolniti obljube.

Tako so tekla leta, mlada Breda je rasla in se razcvitala, neko jutro pa je stala v stolpu in gledala skozi visoke line čez ravno polje.

"Oče, oče", je zaklicala, "ljubi oče, glejte čudno meglico, po polju se kadi!"

Oče je pogledal, gledal je in gledal in je rekel: "To ni meglica, mlada Breda, to je sapa konj, ki jih je polna steza zelena!" In že se je prestrašil, kajti spoznal je vojake Devetega kralja. "Hčerka, ljuba hčerka moja," je rekel, "pripravi se, danes si stara šestnajst let. Deveti kralj prihaja pote, ki sva te mu zamožila, ko si bila stara tri leta. Odpusti na-

ma, nisva mogla drugače, sicer bi bila s teboj vred pognana iz zastavljenega grada, ko nisva mogla šteti dolžnega plačila."

"Usmili se me Bog," je vzkliknila mlada Breda, "zamožili ste me Devetemu kralju v Deveto deželo, ki je hud ko vrag, njegova mati pa še hujša; devet žena sta že umorila, jaz bom deseta!"

Mati se je zjokala in je rekla: "Ne dam te, mlada Breda, rajša sama umrem. Skrij se v skrinjo slikano pa porečeva, da si že pred leti in leti umrla."

Četa iz devete dežele je pridržala pred grad. Deveti kralj je spredaj jahal iskrega belca, čelada se mu je svetila kakor mesec, oklep se mu je bliščal kakor sonce.

Potrkal je z mečem na grajske duri: "Holaj, holaj, odprite ženinu, odprite svatom; kje je moja nevesta mlada Breda?" Odprlo se jim je, poskakali so raz konje in plemeniti gospod in plemenita gospa sta hitela, peljala jih v dvorano, posadila za mizo in jih gostila in pojila.

Ko so pa jedli in pili in so bili dobre volje, ozrl se je Deveti kralj po dvorani in je rekel: "Kje se mudi moja nevesta mlada Breda, ali ji srce ne koprni, da me pozdravi in objame? Dolga bo pot, temna bo noč, čas je, da odrinemo!"

Gospod je trepetal in je rekel: "Koj pride, koj!" Mati pa je bila pogumna, sklenila je roke in govorila: "Odpustite, visoki gospod, mlada Breda je nam že pred leti in leti umrla. Vzemite grad in vse, ne moreva izpolniti obljube."

Deveti kralj je srdit skočil pokonci, potegnil je meč in vdaril je z njim po mizi, da jo je presekal, in zavpil je: "Mlada Breda mi je zamožena, hočem jo, živo ali mrtvo, ali pa vama odrobiš glavi!"

Mlada Breda je čula te grozne besede, dvignila je pokrov slikane skrinje in blede je stopila ven in pred Devetega kralja. "Deveti kralj," je rekla, "tu sem, tvoja nevesta! Pusti moje starše, z menoj

pa stori po svoji volji in po svojih pravicah!"

In mlada Breda si je brisala solze in se poslavljaljala od očeta, od matere in od vseh in šla se je posloviti tudi od svoje stare botre.

Ta botra je živela sama v mali čumnati, molila je in pričakovala smrt. Mlada Breda ji je potožila svojo bridko usodo, da mora za mož v Deveto deželo: Deveti kralj je hud, njegova mati še hujša, devet žena sta že umorila, ona bo deseta! — Botra jo je lepo potolažila in jo poučila, kako naj se ravna in se varuje, morebiti se vse obrne k sreči.

Zapel je rog, Deveti kralj je dvignil mlado Bredo bledolično predse na iskrega belca, četa je zavriskala in kakor blisk so oddržali čez ravno polje. Skoraj jih je obdala bela meglica in jih zakrila solznim očem plemenitega gospoda in plemenite gospe, ki sta skoz visoke line grajskega stolpa gledala za njimi.

Jahajo, jahajo, prihajajo vrh hriba, tam je bila polovica pota.

Deveti kralj se je sklonil k mladi Bredi, pogladil jo je rahlo po zlatih laseh in je rekel: "Breda — mlada Breda lepo ime — bleda si kakor mesec, ki te obseva, in drhtiš kakor perje v gozdnem vetru; ali si želiš nazaj v rodni grad, k rodnim staršem?"

Mlada Breda je še bolj povescila glavo, rekla ni nič in iz oči sta ji padli vroči solzi na desnico Devetega kralja, ki je držala vajeti.

"Mlada Breda," je rekel Deveti kralj in pobožal ji je mrzlo lice, "še se lahko vrneš!"

Mlada Breda je dvignila glavo in mu pogledala v oči, Deveti kralj pa ji je govoril in šepetal je, da ga ne sliši četa: "Smiliš se mi, bojim se zate. Devet sem imel žena, vse so mi nenadoma umrle, zla sreča me preganja. Mlada Breda, rad te spremim nazaj!"

Zdaj sta se v njegovih očeh zasvetili dve solzi, in ko juje videla mlada Breda, se je oklenila Devetega kralja, nič ni izpregovorila in jahali so naprej.

Jahali so in jahali, prejahali so vso noč, v jutro so prispeli v Deveto deželo pred mogočno graščino, tu je bil dom Devetega kralja.

V visokih durih je stala Deveta kraljica, mati Devetega kralja, in ponudila je polno kupo mladi nevesti: "Bleda si, mlada Breda — lepo ime mlada Breda! Pij, nevestica, na dobro zdravje!"

Mlada Breda je vzela zlato kupo, obrnila se je in izlila jo je v zeleno travo in na trdo skalo: zelena trava se je posušila, trda skala se je razdrobila!

Deveta kraljica jo je strupeno pogledala, mlada Breda pa se je oprla na Devetega kralja in ga prosila: "Moj dragi, odpusti mi, roke se mi treso, trudna sem od žalosti in od pota, vedi me v svetlo kamrico na mojo belo posteljco, da se odpočijem."

Kralj jo je vedel v svetlo kamrico in ko sta stopila pred belo posteljco, je mlada Breda izdrla kralju bridki meč, odgrnila je z mečem svilnato odejico in glej: v postelji je ležal, zvit v kolobar, pisan gad! Ročno je vanj vsekala meč in meč in gada vrgla skoz visoko okno na dvorišče.

Kralj je prestrašen ostrmel. Pogledal je skoz okno. Pod oknom, na trdi skali, na skali krvavi je ležala njegova mati mrtva in v prsih ji je tičal njegov lastni meč! Stresla ga je groza. Potem je poljubil mladi Bredi roko in je rekel: "Do tega hipa nisem vedel, da je moja mati čarovnica. Devet žena mi je umorila, tebi ni bila kos. Zahvaljena bodi, mlada Breda!"

Šla sta doli. Stopil je k materi čarovnici, izza pasa ji je izmaknil ključe in jih izročil mladi Bredi: "Kraljica bodi meni in vsemu, kar imam!"

In živela sta dolgo in srečno.

Glasovi od Marije Pomagaj.

P. Benigen.

Vsakdo se pripravlja na zimo. Skušnja ga je poučila, kaj potrebuje za dolge mrzle mesece. Tudi na ameriških Brezjah smo se za to zimo boljše pripravili. Lani smo poskusili, da se ni šaliti z zimo, tako nas je tresla. Sklenili smo in tudi storili pravočasno vse, češ, le naj pride, letos se je ne bojimo. Pa ko smo bili tako oboroženi proti njej in jo že željno pričakovali, pa je ni bilo ob navadnem času. Kar zgubila se je nekam. Navadno je zapadel sneg že v novembru in seveda obležal še v decembru. Ta dva meseca sta pa nam v tej zimi prizanesla s snegom. Torej bo letošnja zima kratka, dasi so jo napovedovali kot dolgo in hudo. Ni bilo sicer snega, toda pošten in nenavaden mraz je pa pritisnil z vso silo 7. in 8. decembra. Mrzel val je objel srednje dežele Združenih držav. Pa trajal je samo par dni. In zopet smo imeli lepe dneve, zlasti za božične praznike. Tako je bilo prijetno, da se mnogi govorili: zdaj je Velika noč in ne Božič.

* * *

Toda zima in gosposka nikdar ne prizanese. V zadnjih dveh dnevih grudna je tudi zima nastopila z vso silo in mogočnostjo. Zimski vihar je postal gospodar. Neprestano je snežilo. Dobili smo snega za novo leto v izobilju. Brila je mrzla burja. Nastali so sneženi zameti in ovirali promet vsepovsod. Za novo leto so morali, hočeš nočeš, nekateri naši patri ostati doma, niso mogli iti v sosednje župnije na pomoč. — Street kara iz Joliet ni vozila, nobenega avtomobila ni bilo na

cesti. Torej ves promet ustavljen in na novega leta dan ni bilo službe božje v mnogih cerkvah kot je sicer po navadi. Pri nas, kot rečeno, smo se dobro zavarovali pred zimo. Naši boilerji na olje nam jo odganjajo, da je veselje. Poleg tega pa ni treba kakor poprej drago plačevati premoga, ker ga ne rabimo. Če bi ta način kurjave razširili povsod; potem ne bodo več premogarski baroni mučili ubogih premogarjev, ne jih metali na zimo iz kompanijskih hiš! Premogarji si bodo pa poiskali drugo bolj varno, zdravo in dobičkanosno delo, zlasti na farmah. Pri teh boilerjih na olje je treba silno malo oskrbe in se ne morejo primerjati s prejšnjimi na premog. Kurjač je imel poprej naporno delo s kurjavo in še posebno z odnašanjem pepela, ki je puščal povsod svoje sledove. Zdaj pa vsega tega ni. Samo dva imata boilerje v oskrbi, da vsak dan nakažeta, koliko toplote naj proizvajajo in vse se vrši avtomatično, da je veselje. Prekoristna je torej ta naprava. Naj bi čimprej pregnala vse lakomne premogarske barone!

* * *

Mesec gruden je bil, izvzemši nekaj dni, prav mil in nenavadno lep. Zato se je moglo vse pripraviti na zimo, ki bo nastopila prej ali slej. Ona nikdar ne prizanese. To zimo tudi naše kranjske čebelice niso bile pozabljene. Vse panje so prenesli v novi čebelnjak in jih lepo obložili z vrečami, napolnjenimi z listjem, tako da to zimo ne bodo revice zmrzovale. One so bile pa tudi vesele tega in so še pred Božičem letale iz pa-

njev, češ, dobro se nam godi. Živina je v hlevu, dasi jo nekateri farmarji v naši deželi puščajo tudi v zimi in snegu zunaj, kar pa ni posnemanja vredno, zdi se, da je malo človeško in usmiljeno.

V lepem adventnem času smo pa imeli patri dosti dela v bližnjih župnijah in slovenskih naselbinah. Šli smo pridigovat in spovedovat k 40urni pobožnosti v Waukegan, v South Chicago, kjer je imel p. Odilo sv. misijon in šest nas je šlo k sklepu sv. misijona. Za 4. adventno nedeljo je zopet eden šel v Bradley pridigat in spovedovat ondotne naše rojake, ki vsako leto žele imeti dvakrat slovenskega duhovnika: za Božič in za Veliko noč. K naši polnočnici, ki je bila zelo slovesna, je prišlo jako veliko ljudi k spovedi in sv. obhajilu.

* * *

V našem samostanu se je meseca grudna pomnožila družina. — V nedeljo, dne 18. decembra je bil preoblečen Frank Fedran iz Gornjega grada kot samostanski tretjerednik in dobil ime br. Metod. Zdaj imamo imena obeh slovanskih apostolov in bratov, sv. Cirila in Metoda v naši redovni družini. Isto nedeljo popoldne je došel k nam mladenič Alojzij Heinricher iz Pittsburga, ki bo sprejet po leti v noviciat in se bo pripravljaj na duhovski stan. Po Božiču je pa prišel iz Detroita, Mich., br. Humil Šavelj k nam. Bil je, kot več mi zar dalj časa v pomoč pri organiziranju slovenske cerkve in župnije sv. Janeza Vianaja v Detroitu. Prišel je skupno s p. Odilom, ki je imel 14dnevni misijon v on-

dotni župniji in ga sklenil v sveti noči pri polnočnici. Na novega leta dan pa je že začel sv. misijon v slovenski župniji sv. Roka v La Salle, kjer je župnik Rev. F. S. Šaloven.

* * *

Kaj je sv. misijon? Čas največje milosti za vso župnijo in za vsakega župljana posebej. V tem času razkriješ zagrinjalo lastne ljubezni in se pokaže človeka takega, kakoršen je pred vsevednim Bogom. Boj napoveš grehu, zato pojasnujejo misijonski govori in nauki hudobijo greha, ki oškruni človekovo dušo, to podoba božjo. Poučujejo, kako naj se verniki v prihodnje varujejo greha ter hodijo po poti, ki jih pripelje k pravi, večni sreči, za katero je človek ustvarjen.

Naši novodobni brezverci seveda nobene reči ne sovražijo bolj kot misijone. Zato se tako norčujejo iz njih, ki hodijo k misijonom; najbolj pa sovražijo misijonarja, kakor je vedno brati v brezverskih časnikih. Novodobni brezverci nočejo priznati, da je človek ustvarjen od Boga in od Njega popolnoma odvisen. Zato ne prestando ponavljajo, da je človek prost in svoboden, da ni odvisen od nikogar, najmanj pa od Boga. Radi bi ga utajili in zato prinašajo v svojih listih vsakovrstne zablode od svete vere odpadlih propalic in to hvalijo kot največjo vedo in znanstvo. Tako je pred kratkim "Prosveta" na vse pretege hvalila nekega odpadnika, kakor že poprej velikokrat. Tisti odpadnik je nek Jožef McCabe, o katerem piše Ivan Molek v "Prosveti" dne 13. decembra tako-le: "Mislim, da ga ni znanstvenika, ki bi bil več storil na polju te nove vede (veroslovja) kot je ravno Joseph McCabe, ki je nekoliko že znan čitateljem Prosvete. McCabe, bivši frančiškan in profesor teologije v Londonu, je v zadnjih petindvajsetih letih prepotoval ves civilizirani in necivilizirani svet, preštudiral

verske sisteme vseh starih narodov, kakor še živečih barbarskih ljudstev in rezultat svojih študij in raziskav je objavil v 180 knjigah in brošurah. Nihče drugi ni do danes tako obogatil znanstvene literature s tako kompletno obdelanimi predmeti, ki se tičejo religij, kot on."

Torej vsak odpadnik, ki piše proti sveti veri, je pri Ivanu Moleku znanstvenik in čim večja je njegova zabloda, v tem večji časti in slavi ga ima Ivan Molek. Na vse to puhlo znanost naj odgovori čitateljem Ave Maria sv. apostol Pavel, ki tudi pove, kako se ravnajte tako glede nauka takih znanstvenikov, kakor proti njim samim, piše namreč v listu do Rimljanov 16. pogl. 17, 18, tako-le: "Prosim vas pa, bratje, pazite na tiste, kateri delajo razpore in pohujšanje proti nauku, ki ste se ga naučili in ogibajte se jih. Taki namreč ne služijo Kristusu, našemu Gospodu, marveč svojemu trebuhu in s sladkimi besedami in prilizovanjem zapeljujejo nedolžna srca."

Kakor je nekdanj sv. apostol Pavel opominjal kristjane v Rimu k edinosti in jim naročal, naj se ogibajo takih, ki nasprotno učer naj se drže tistega nauka, ki so ga sprejeli od apostolov, tako velja tudi današnjim kristjanom ta beseda apostolova. Kakoršni so bili krivoverci za časa apostolov, taki so tudi današnji, zato velja opomin apostolov tudi zdaj: Ogibajte se jih!

Takim našim rojakom pa, ki so se dali premotiti od "znanstvenikov", bi zaklical besede, katere je pisal v listu Galačanom: "Pavel, apostol ne od ljudi, tudi ne po človeku, marveč po Jezusu Kristusu in Bogu Očetu. Čudim se, da ste se tako hitro odvrnili od tistega, kateri vas je v Kristusovi milosti poklical k drugemu evangeliju. Saj ni nobenega drugega, samo nekaj jih je, ki vas motijo in hočejo preobrniti Kristov evangelij. Toda čeprav bi

vam mi sami ali kak angel z nebes oznanjal drug evangelij, kot smo ga vam mi oznanjali, bodi preklet. Kakor smo vam prej rekli, tudi sedaj ponovim: Če nam kdo oznanja drug evangelij, kakor ste ga prejeli, bodi preklet. Ali se morda sedaj izkušam ljudem prikupiti ali Bogu, ali se prikupujem ljudem? Če bi bil še ljudem povšeč, bi ne bil Kristov služabnik.

Naznanjam vam namreč, moji bratje, da evangelij, ki sem ga vam oznanjal, ni od človeka. Jaz ga namreč nisem prejel od nobenega človeka in nisem se ga naučil od nikogar, marveč po razodetju Jezusa Kristusa."

V teh apostolovih besedah je tako jasno povedano, da je evangelij samo eden, samo ena prava vera. Tega današnji brezverci odklanjajo, kakor so ga krivoverci za časa sv. apostola Pavla in tudi zdaj motijo in vznemirjajo ljudi s svojimi krivimi nauki in tajejnem tega, kar uči vera Kristusova. Zato velja še v večji meri sedanjim odpadlim kristjanom, slovenskim brezvercem, beseda sv. apostola Pavla: "Če vam kdo oznanja drug evangelij, kakor ste ga prejeli, bodi preklet."

* * *

Razsvetljava v cerkvi Marije Pomagaj v Lemontu.

Cerkev Marije Pomagaj v Lemontu je dovršena in znotraj dobro preskrbljena. Seveda nekaj reči še manjka, katere pa upamo napraviti tekom časa. Nekaj pa je tako potrebno, da se mora še letos izvršiti. Kakor je vam, ki prihajate v Lemont, znano, ima cerkev tri altarje. So sicer lepi, a premalo razsvetljeni. To se je poznalo zlasti na sv. večer ob polnoči. P. gvardijan je sklenil napraviti več električnih luči pri vseh treh altarjih. Okoli podobe Marije Pomagaj bi rad napravil električni venec v različnih barvah, na velikem altarju bi tudi napeljal več žarnic. Vse to bi naredil Frater Benedikt, ki je iz-

urjen v tej stroki in marljiv.

Ta nova razsvetljava bo stala približno 300 dolarjev. Za tako visoko vsoto pa mi frančiškani nismo dovolj močni. Zato se obračamo do vas, dragi častivci Marije Pomagaj v Lemontu, da nam pomagate s prispevki. Morda je kdo med vami, ki bi rad žrtvoval sam kaj za našo cerkev in naš samostan. Imamo mnogo reči v cerkvi, ki so jih naši dobrotniki, posamezni preskrbeli. Dobili smo tudi pisma od več oseb, ki so izjavile, da so pripravljene nam

lil mnogih milosti po rokah naše patrone Marije Pomagaj.

Cerkev bo dobila s to razsvetljava nov kras in kadar pridete v Lemont, boste videli, kaj so vaši darovi napravili.

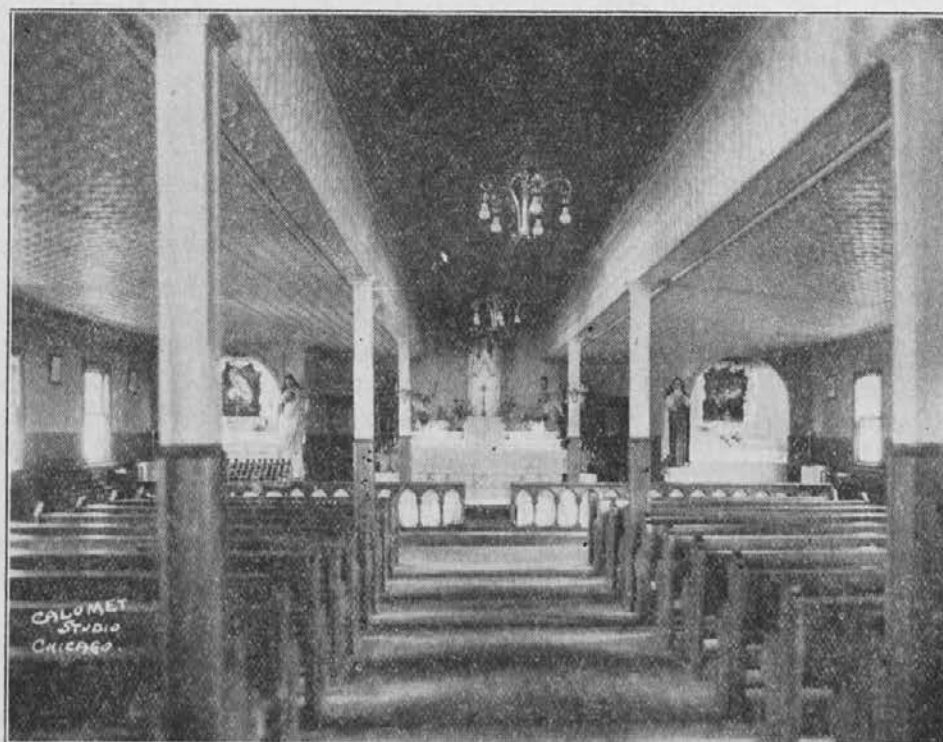
Ker sem jaz od svojih predstojnikov določen, da skrbim za cerkev in olepšavo altarjev, se zahvalim g. Avgustu Jakopiču, ki je nam zopet daroval tri lepe mašne plašče. Zahvalim se tudi čč. poljskim sestram, ki so nam napravile bel mašni plašč vreden \$80.00.

Tereziji in Jezusovem Srcu 7 luči na dveh krasnih svečnikih.

Ker sv. Terezijo tudi tukaj častimo, kakor jo povsod drugod, mi prosimo, da bi kdo od Terezinih častivcev nam kupil mašni plašč, na katerem je podoba sv. Terezije. Plašč stane 75 dolarjev in ta plašč bi se rabil vsaki torek pri glavni maši, ki je z blagoslovom in je v čast sv. Antonu in sv. Tereziji.

Upamo, da nam boste pomagali za reči, katerih vas prosimo.

Ob poletnem času, ko naši ro-

Cerkev
Mater božje

na ameriških
Brezjah.

nabaviti, kar še potrebujemo. Sedaj imajo lepo priliko, da nam prihitijo na pomoč. Kaj lepo bi bilo in Marija bi bila zelo vesela, ako bi kak naš dobrotnik sam poskrbel za napeljavo električnega venca okoli Marijine podobe in njenega altarja. Mi bi to zapisali v našo kroniko, kjer za vedno ostane v spominu ta preblagi Marijini častivec.

Za vse naše dobrotnike molimo pri večerni molitvi, spominjajmo se jih pri sv. mašah in prosimo Gospoda Jezusa, da bi jim dode-

Dobili smo od dobre John Pičmanove družine v Chicagi lepe umetne cvetlice. Razni trgovci s cerkvenimi rečmi so nam darovali za božične praznike sveč, svečnikov, cvetic in druge potrebne reči za cerkev.

Imamo lepo sedaj v cerkvi, a bi imeli radi še lepše in zato vas, naše dobrotnike, prosimo, da bi nam radi pošiljali za svečke, ki naj bi vedno gorele pri Materi Božji, pri sv. Tereziji in sv. Antonu. Pri Materi Božji sedaj gori na dveh svečnikih 10 luči, pri sv.

jaki vsako nedeljo romajo k Mariji Pomagaj, boste videli, kaj smo napravili, ker ste vi, naši dobrotniki, nam šli na roko.

Marijina podoba in njen altar se bo bliščal v žarnicah in električnem vencu in vi boste z veseljem pokleknili pred lepi altar in prosili Marijo milosti. Ona bo uslišala vaše prošnje, ker ste s svojimi darovi njen altar tako lepo okrasili.

Na velikem altarju bo tudi vse svetlo in Gospod bo v tej svetlobi radostno zrl na vas, ki ste mu po-

skrbeli tako lepoto.

Kdor od naših dobrotnikov pa je daleč in ne more priti na naše Brezje k Mariji Pomagaj, naj ve, da ne bo pozabljen v naših molitvah, ki naj pripomorejo njemu, da bo na Marijino priprošnje zadel vseh tistih milosti, katerih najbolj želi.

Bog naj blagoslovi vas, naše dobrotnike, in naj vas srečne in zdrave ohrani.

P. Alfonz Miklavčič.

—o—

PRIPOROČILO.

Z zaupanje mše zatečem k Mariji Pomočnici, naj ona usliši mojo prošnjo, da se tako izvrši, da bo v korist našemu zveličanju. Nikdar še ni bilo slišati, da bi koga zapustila, ki se je z zaupanjem k Njej zatekel in trdno upam, da bom tudi jaz uslišana.

—Marg. J., Maspeth, N. Y.

ZAHVALE.

Z zaupanjem se mše zatekel k Mariji Pomagaj s prošnjo, da usliši mojo prošnjo in mi izprosi zopetno zdravje, ker sem se bil močno prehladil in skoraj bi bil popolnoma oglušil, ali na priprošnje Marije Pomočnice, Srca Jezusovega, sv. Terezije in A. M. Slomska sem zopet popolnoma ozdravil. Nadalje se zahvaljujem tudi za uslišane prošnje, ker sem bil štirikrat v smrtni nevarnosti in sem bil vselej uslišan na njih priprošnje in tako rešen gotove smrti. Priloženo pošiljam mali dar v ta namen.

—F. Korén, Chicago, Ill.

Zahvaljujem se sv. Tereziji Maši Cvetki, ki mi je izprosila, da sem zopet malo okrevala. Priporočam se ji še v bodoče, da usliši in mi izprosi popolno okrevanje. Priloženo pošilja mv ta namen mal dar listu Ave Maria.

Ivana Hegler, Cleveland, O.

Najlepše se zahvaljujem Mariji Pomočnici na Slov. Brezjah, ki sem bil na njeno priprošnje rešen gotove smrti. Kopal sem več čevljev globoki graben, kar naenkrat me pa zasuje tako, da je bilo več čevljev zemlje nad mano. V strašni stiski sem zaupno vzdihnil: "Marija Pomagaj, usmili se me!" In res —

naša ljuba Matí Marija me je uslišala, da sem bil popolnoma nepoškodovan, ko so me z velikim trudom odkopali v veliko začudenje mnogih. Priloženo pošilja mv ta namen darček Vašemu listu Ave Maria s prošnjo, da me varuje še v bodoče vseh dušnih in telesnih nesreč.

(Ta zahvala je izostala za par mesecev po pomoti J. Zabukovca, Peoria, Ill.)

Darovi v blagu.

Mr. August Vavpotich, New York, dva lepa bela mašna plašča in en rudeč mašni plašč. — Materna hiša poljskih sester sv. Kunigunde, Lemont, krasen bel mašni plašč, vrednost \$80.00. — Poljske sestre, sv. Cirila in Metoda šola, velum za tabernakelj. — Družina Horvat, Chicago, dve lepi cvetlici v posodah. — Družina John Pichman, Chicago, veliko umetnih cvetlic. — Mr. Bluth, Mr. Šraj in Gross & Covan Co., Joliet, jestvine za Božič.

Darovi za list Ave Maria.

Rev. F. Azbe \$6.00, Anton Prijatelj \$1.00, Anton Zgoc \$1.00, Frances Vičič \$1.00, Neimen. \$1.00, M. Stupic \$1.00, Louis Blažič \$2.00, Mary Pirc 10c, Rev. John Škur 50c, Frances Branzel 50c, Marko Bluth \$1.00, Anton Tomšič \$1.00, Neimen. \$1.00, Mary Gostič \$1.00, Neim. \$5.00, J. Kostelic \$1.00, po Mr. Frank Ulčar \$1.50, Joseph Grdina 50c, Ivana Hegler (v zahvalo) \$2.00.

Člani Apostolata so postali.

Cecilia Mezlay za dva \$20.00, Josephine Starc \$10.00, F. Mervar \$20.00, Frances Grabelšek \$10.00, Mrs. Jennie Kolenc za štiri \$40.00, po Mr. Ant. Jakšetiču 50c, Ivana Marovnik \$10.00, Joseph Spiler \$1.00, Margareth Ritonija \$10.00, družina Vrsej \$11.00, Mary Kocjančič \$1.00, Johana Gaspari \$3.00, Math Bluth \$1.00, John Rom \$1.00, Peter Križmanič \$1.00, Margareth Selak \$1.00, N. Lenarčič \$1.00, Hearik N. 50c, Joseph Križmanich \$1.00, Anna Grčman \$2.50, Frank Valenčič za J. Volenčič 2. \$20.00.

Za Kolegij sv. Frančiška.

Anna Plasnel \$1.00, Anton Fister \$5.00, Rudolf Crnič \$1.00, Cacilia Križe \$1.00, Anna Juričič \$1.00, Mary Špehar 50c, Helena Marn \$1.00, po Mr. Frank Ulčarju 10c, John Dobravc \$10.00, Hermina Base \$5.00, Mrs. Anna Grčman \$2.00, Joseph Zortz \$2.00, po Mr. F. Ulčarju \$1.00.

Za cerkev Marije Pomagaj.

Družina Trinko, Chicago, \$5.00, družina Lavrič, Joliet, \$5.00, Mary Afderklam \$1.00, Anton Prijatelj \$2.00, Josephine Starc \$1.00, Mary Jan \$1.00, Mary Kocjančič \$1.00, Frances Vrabibč \$1.00, Anna Sval 25c, John Bayuk \$1.00, Johana Zaletel \$1.00, Ivana Kirn \$2.00, po Mr. F. Ulčarju 50c, Frank Supanc 50c, Anna Gerčman \$1.00, Jacob Šega \$5.00, Neimen. \$5.00.

Za lučke pri Mariji Pomagaj in sv. Tereziji.

Alojzija Kobal 50c, Joseph Soltes \$1, A. Stimec \$1.00, Mrs. Kolenc \$1.00, Jennie Mevžek \$2.00, Ivana Marovnik \$2.00, Anna Burdick 50c, Marko Bluth 50c, Andrej Plesnel 30c, Mary Kobal \$1.00, Antonia Sluga 50c, Margareth Jančigaj 50c, Anna Božič 25c, Anna Barčič 25c, Frank Pristav \$2.50, Veronika Rupe \$1, Mary Bučar 50c, Frances Oražen \$1.00, Ludvig Kosnik \$4.00, Neimen. \$1.00, Rev. Alfonz iz N. Y. \$2.70, Anna Smajdek \$1.00, Ursula Murn \$1.00, Anna Banks \$1.00, Mary Špehar 50c, Josie Cimperman \$1.00, Josephine Hočevar \$1.00, Magdalena Brišar \$1.00, Anna Vrbanc \$1.00, Frank Koren \$1.00, po Mr. F. Ulčarju 20c, Frank Šonta \$1.00.

Za sv. maše so poslali.

Margareth Kapš \$2.00, Josephine Hribjan \$2.00, Anton Sircel \$2.00, Frances Verhovec \$2.00, po Mr. Jakšetiču \$1.00, Jacob Kenigman \$1.50, Margareth Zore \$1.50, po Mr. F. Ulčarju \$3.00, Jennie Mevžek \$2.00, Marko Bluth \$5.00, John Udovich \$1.00, Frances Vrabič \$1.00, Margareth Ritonija \$1.00, Magdalena Brišar \$2.00, Neimen. \$1.00, M. Stupic \$2.00, Frank Vraničar \$3.00, Katie Biček \$2.00, Frank Ivanetič \$1.00, Antonia Sluga \$1.00, Mary Bučar \$2.00, Mary Jan \$1.00, Mary Petač \$1.00, Margareth Jančigaj \$1.50, Margareth Jan \$1.00, Peter Fisher \$1.00, Johana Gaspari \$5.00, Anton Fisher \$5.00, Mary Kukar \$2.00, Bara Kramar \$20.00, Anna Ponikvar \$3.00, Anton Strukel \$1.00, Frances Oražen \$1.00, Helen Zore \$1.00, Mary Jerala \$1.00, Margareth Selak \$1.00, Mary Madlič \$1.00, Anna Smajdek \$4.00, A. Tomšič \$1.00, Anna Banks \$2.00, Frank Stokar \$1.00, Neimen. So. Chicago \$1.00, Hermina Baše \$1.00, Barbara Globočnik \$2.00, Anton Jakšetič \$1.00, J. Trobec \$2.00, Frank Dular \$1.50, Mary Prislant \$2.00, Frances Knific \$3.00, Agnes Dolenc \$5.00, Math Saveršnik \$1.00.

Anna Podbregar, Sheboygan, Wis., \$25.00 za mašni plašč božjepotne cerkve v starem kraju.

Iz naše ameriške literature.

Zanimivo in truda vredno bi bilo, ko bi enkrat zbrali vse tisto, kar so napisali naši znameniti Amerikanci slovenskega rodu bodisi v slovenskem, angleškem, nemškem ali latinskem ali celo indijanskem jeziku. To bi bila lepa vrsta odličnih imen, začevši z najslavnejšim našim Amerikancem, s prvim izmed peterih dosedanjih slovenskih škofov v Ameriki, z Friderikom Barago, čigar 60 letnico smrti smo praznovali 19. dan januarja. Odlična dela naših mož v Ameriki bi nam bila v bodrilo zlasti sedaj, ko si prizadevamo, da bi podaljšali življenje slovenskemu jeziku v Ameriki. Tudi Slovenci onstran morja bi nam bili hvaležni, ker bi na ta način našim znamenitim možem tu v Ameriki ohranili spomin pri Slovencih in jih rešili pozabljenja.

Največ sposobnosti za to delo ima Rev. John L. Zaplotnik, ki prav dobro pozna razmere v Ameriki in je z različnimi življenjepisi otel že marsikaterega našega kulturnega delavca v Ameriki, da ga nismo pozabili. Rev. Zaplotnik, ki si je lansko leto na washingtonski univerzi pridobil doktorat iz kanoničnega prava (J.C.D.), spada sam med kulturne delavce, torej bi bila njegova sodba zanesljiva in trajne vrednosti. To je v starokrajskem "Slovincu" z veseljem priznal in povdaryl dr. P. Hugo Bren, O.F.M. (S. Montanus).

Moj namen je opozoriti zlasti na troje najnovejših del iz naše ameriške literature: na dr. Zaplotnikovo dizertacijo, na dr. Kernovo vadnico s slovarjem in na pripravljeno čitanko za ameriške Slovence.

1. **Dr. Zaplotnikova dizertacija.** Napisana je v latinskem jeziku in izdala jo je washingtonska univerza med svojimi knjigami (Canon Law Studies, Number 47). Nosi naslov "De vicariis foraneis", kar bi se glasilo po naše in po našem pojmovanju: "O dekanih". Avtor razdeli svojo razpravo v dva glavna dela. V prvem sega nazaj v zgodovino katoliške cerkve. Že v stari krščanski dobi namreč srečavamo običaj, da so škofje svoje škofije razdeljevali v več okrajev in so na čelo vsakega takega okraja postavljali svoje zaupnike, ki so jih v različnih dobah različno imenovali, a so bili srednik med duhovniki tistega okraja in med škofom. Vsled svoje posebne službe so bili taki zaupniki deležni večje ali manjše škofovske jurisdikcije. Vendar ni bila natančno določena meja njihove oblasti, dokler ni bil

izdan nov kodeks. Pač pa je natančno določena meja njihove oblasti v novem kodeksu svete cerkve in o tej oblasti piše dr. Zaplotnik v drugem delu svoje razprave. Ta drugi del je dokaj obširnejši od prvega.

Dr. Zaplotnikova dizertacija je prvovrstna, kar priča tudi obširna literatura, ki jo je moral avtor prej predelati, pedno je začel svoje delo. Upoabljeno literaturo navaja precej spočetka in obsega, dasiravno je drobno tiskana, pet strani. Ta obširna literatura že sama knjigo toplo priporoča. Pričakujemo, da bodo radi segli po njej zlasti dekanji, zakaj v prvi vrsti zanje je knjiga spisana.

2. **Dr. Kernova vadnica s slovarjem.** Namenoma imenujem "dr. Kernova vadnica", čeravno jo avtor naziva berilo. Radi tega jo imenujem tako, ker so pred vsakim berilom postavljene besede in ker so vmes vpletena najvažnejša pravila angleške slovnice. S tem svojim poimenovanjem vadnici nikakor ne zmanjšujem vrednosti, ampak hočem nasprotno povdariti, v čem je njena velika vrednost. Ni namreč navadno berilo, kar bi kdo lahko sklepal iz slovenskega naslova, ampak je mnogo več. Z njeno pomočjo se zamorejo naši priseljenci v kratkem času priučiti angleškemu jeziku. K temu jim veliko pomagajo številne slike, ki ponazorujejo pouk. Največje vrednosti zanje pa je to, da zna dr. Kern izvrstno izraziti angleško izgovorjavo. Vsako angleško besedo spremlja s slovenskimi črkami izražena izgovorjavo. In spremljajo ne same v vadnici, ampak dosledno tudi v slovarju.

Dr. Kernova vadnica je izšla l. 1926. Sedem let prej, namreč l. 1919, pa je dr. Kern izdal svoj veliki slovar. Oboje del se medsebojno spopolnjuje, oboje del dela čast avtorju. Kernovo vadnico s slovarjem prav toplo priporočamo našim priselencem. Prav toplo priporočamo oboje tudi tistim v Ameriki rojenim Slovincem, ki bi se radi priučili slovenskemu jeziku.

3. **Pripravljeno berilo za ameriške Slovence.** Slišal sem, da je Father Plevnik, župnik v Jolietu, pripravil posebno čitanko za tukaj rojene Slovence. Tako čitanko pristrčno pozdravljamo. V njem vidimo dopolnilo ne samo k Dr. Kernovi vadnici, ampak tudi k Rev. Kazimir Zakrajškoveemu Abecedniku. Žefimo (da bi čitanko kmalu videli tiskano).
Rev. S. G.

ČLOVEK BI MISLIL, da je vražarija prižigati lučke pred tabernakljem. Čemu ti bo lučka gorela tam v cerkvi in molila mesto tebe! Beži, beži!

Pa temu ni tako. Srce ti pravi, da temu ni tako. Lučka, ki jo prižgeš tam pred tabernakljem, gori mesto srca. Ti nimaš časa, da bi ure in ure molil, življenje te kliče na delo, življenje te kliče na boj za kruh. Medtem pa, ko se ti biješ z življenjem, pa gori lučka zate pred Bogom. Pobožna navada je to in nek način duhovne molitve. Ne vražarija in babja vera, temveč pobožnost je in molitev.

Pred Materjo božjo v Lemontu gore neprenehoma svečke. Samo sporoči Upravi Ave Maria in bodo tudi tvoje svečke užgali. Ali ni to lepo: vedno bo gorela pred Gospo nebes, kakor da bi bilo tvoje srce samo navzoče. Kar brž piši Upravi!

* * *

"OH, KAKO MI JE DOLG ČAS", tarna Jože, "Zima kima, ob večerih človek nima knjige, da bi

bral. Pa ko bi vsaj kak dober mesečnik imel!"

Saj imaš vendar Ave Marijo!

"Moja žena jo ima, ne jaz. Ne veš, če nosi list spredaj podobo Matere Božje, da je list ženskam namenjen?"

"Nikakor, Jože. Ave Maria je tudi za može. Marsikatero vprašanje je v Ave Mariji za može. Pogledaj in boš videl in se sam prepričal!

Ave Maria je mesečnik, namenjen predvsem verski vzgoji izseljencev, poleg tega je pa polna povesti in črtic, ker se ravna po besedah sv. pisma: Gospod je v prilikah govoril.

Časih povest več dobrega in poučnega pove, kakor Bogve kako učen članek in pobožen spis.

To-le si zapomni, Jože, in le pridno segaj po njej. Začetkom vsakega meseca bo potrkala na tvojo hišo. Nikar je ne vrzi z drugim političnim mišmašom v kot, kjer je nihče videl ne bo!

* * *